

TIETÄJÄ 1913

Toimittajalta

(*Pekka Ervast*)

Tammikuu, s. 1-7

Kuinka välinpitämättömänä se maapallo, joka kantaa meidät povellaan, kiittää halki avaruuksien ikuisessa tanssissaan auringon ympäri! Mykkänä se katselee meidän kiireitämme; ei se ilojamme ihaile eikä se valituksiimme vastaa. Se kulkee omia ratojaan ja yhdentekevä sille on ihmislusten elämä ja ihmislusten kuolema.

Mitä vaihteluja se tuntee omassa elämässään? Niitäkö vain, että se kääntää milloin kasvonsa milloin jalkansa auringon lämpöä kohti ja samalla peittää poispäisen puoliskon ruumistaan lumivalkeiseen vaippaansa? Me ihmiset pystytämme sen tielle rautaisia ovia. Aina kun se kierroksen on tanssinut, on ovi sen edessä. Ja oven läpi kuljettuaan alkaa sille uusi kierros. Me nimitämme sitä ovea, jonka kautta maapallomme vastikään on pyörinyt, nimellä *vuosi 1913 j. Kr.* Vähän, vähän ehtii maapallolle itselleen tapahtua kahden oven välisellä tanssikierroksella, mutta kuinka paljon se on saanut nähdä uutta tapahtuvan ihmislusten elämässä, jotka sen povella tanssivat. Joka ainoa pikku pyöräys – ja niitä on 365 yhdessä ovienvälisessä kierroksessa – tuo mukanaan uusia iloja ja uusia suruja ihmisten lapsille; joka pyöräyksessä maapallo kuulee nauvoja kalkutettavan tuhansiin ruumisarkkuihin ja tuhansien vastatulleiden ensimmäinen kerran kirkaisevan.

Missä harhassa tosiaan me ihmislapset elämme! Me elämme ajassa ja riipumme kiinni ajasta, ja aika on meistä ainoa todellisuus. Aika kaikki muuttaa. Se tekee itkevästä lapsesta nauravan nuorukaisen ja nauravasta nuorukaisesta vapisevan vanhuksen, jonka kyynel on kuivunut, jonka nauru on kaikuunsa kuollut. Se tempaa vanhuksen hautaan ja antaa lapsen uudestaan syntyä. Kuinka mahtava on Aika, kuinka salaperäisen ihmeellinen! Me olemme polvillamme sen edessä ja me kumarramme ja palvelemme sitä. Oi Kronos Saturnus, sinä jumalista vanhin!

Ja kuitenkin Aika on harhoista suurin. Sillä missä on aika, missä sen todellisuus? Emme yhdestäkään sen hetkestä kiinni saa. Luulemme elävämme nykyisyydessä, mutta nykyisyyttä ei ole. Nykyisyys on

olematon silta menneisyyden ja tulevaisuuden välillä. Jokainen hetki on mennyttä, jokainen hetki on tulevaa. Mutta mennyt ei enää ole ja tuleva ei vielä ole. Aika on viiva, jonka toinen puoli katoaa menneisyyteen ja toinen tulevaisuuteen ja kumpikaan ei todellisuudessa ole. Aikaa ei ole. Aika on harhaa. Kuka kykenee todistamaan, että Aika on olemassa?

Ah meitä ihmislapsia, missä me siis olemme ja elämme? Missä, missä?

Kuulkaa te kaikki, jotka kiellätte Jumalan ja hengen ja ikuisen tajunnan ja kuolemattoman elämän:

Me ihmiset – ja kaikki mitä olemassa on – me elämme ajan ylä- ja ulkopuolella, ajan harhasta riippumattomina. Me elämme ikuisuudessa. Me emme ole ajan, vaan ikuisuuden lapsia. Ikuisuus on meidän äitimme. Äärettömyys on meidän isämme. Me elämme ikuisessa läsnäolon nykyhetkessä, sillä menneisyys elää meissä muistona ja tulevaisuus toivona. Menneisyys ei ole harhaa, sillä se yhä elää meissä, tulevaisuus ei ole olematonta, sillä se varmasti meissä syntyy. Aika on todellista, sillä me lahjoitamme sille ikuisen elämän.

Sentähden älkäämme kiittäkö aikaa, älkäämme sitä panetelko! Me itse olemme jumalina suuremmat kuin se. Ei meidän tarvitse sitä jumaloida. Epäjumalankuvia älkäämme itsellemme luoko. Me olemme ikuisia.

*

Minkä kirjan V. H. V. nyt on kirjottanut! *Onko Kristus historiallinen todellisuus?* Monta lukijaa se jo on hämmästyttänyt. Eräskin kysyi: „olemme tottuneet luottamaan salatieteellisiin tiedonantoihin. Mrs. Besant väittää kirjassaan „Kristinuskon salainen puoli”, että Jeesus eli noin sata vuotta ennen Kristusta. Olemme otaksuneet tämän todeksi. Nyt V. H. V. uudessa kirjassaan koettaa todistaa – ja todistelut siv. 96 ja seur. tuntuvat sangen sitovilta, – että evankeliumein Jeesus Kristus *ei* ole voinut elää 100 vuotta aikaisemmin. Kumpaan nyt on uskominen? Salatieteelliseen näkemykseen vaiko historialliseen tutkimukseen? Eikö Mestarinkaan selvänäköisyys riitä ratkaisemaan asiaa? V. H. V. näkyy viittaavan siihen suuntaan sivulla 95.”

Minä olen myös lukenut V. H. V:n kirjan ja tunnen tietysti muutenkin hänen kantansa, joka samalla on omani. Kuitenkin tahtoisin varustaa kirjaa esipuheella, jossa lyhyesti toistaisin näkökantamme ydinkohdat. V. H. V. on kyllä puhunut kaikista asioista, mutta kukaties ei aina sillä tavalla, että

lukija heti huomaisi arvotuksen ratkaisun. V. H. V. onkin ymmärtääkseni tahtonut esittää, kuinka vaikeasti ratkaistavissa on kysymys historiallisesta Kristuksesta, jota vastoin minä esipuheessani tahtoisin koettaa sitä ratkaista.

Ennenkuin nyt ryhdyn selvittämään pari seikkaa, tahdon – antaen tunnustukseni kysyjän huomautukselle – vakavasti sanoa, että V. H. V:n lause sivulla 95 („Mestarinkin mahtaa olla vaikea paljaalla näkemisellä löytää oikea asianlaita”) nähtävästi on enemmän asian vaikeutta kuvaava kuin tieteellisen tarkka. Sanojen valinta ei ole onnistunut. Tieteellisesti katsoen väite on väärä, sillä kysymys Kristuksen historiallisuudesta on epäilemättä selvästi ratkaistu semmoisen olennon tietämiskyvylle, jota me nimitämme Mestariksi. Kirjan tekijä on kirjottaessaan tarkemmin harkitsematta käyttänyt sanaa „Mestari” tavallista yleisemmässä merkityksessä, sillä teosofisessa kielenkäytössä Mestari juuri merkitsee ihmistä, jonka silmälle ei ole mitään salaisuutta aurinkokunnan viidellä alemmalla tasolla. Meidän tulee vain muistaa, että Mestarit eivät olekaan ilmottaneet meille kysymyksen oikeata ratkaisua. Mitä olemme salatieteellisesti saaneet kuulla perustuu erilaisten opetuslasten näkemyksiin ja tutkimuksiin, vaan ei nojaudu Mestarein auktoritetiin.

Mrs. Besant, Mr. Leadbeater y. m. uskovat ja väittävät siis, että Kristus eli 105 vuotta e. Kr. ja että Uuden Testamentin kirjat hänestä puhuvat, joskaan eivät joka kohdassa ole historiallisesti luotettavia (esim. kuolemantavan suhteen). He uskovat myös, että hän syntyi jälleen Apollonios Tyanalaisena, joka eli ajanlaskumme alussa eli siihen aikaan, jolloin tavallisesti otaksutaan Kristuksen eläneen.

Toiselta puolen tohtori Steiner ja hänen koulunsa uskoo ja väittää, että Kristus eli ajanlaskumme alussa – aivan niinkuin kirkko opettaa – ja että evankeliumit y. m. kertovat hänen elämästään historiallisen tarkasti; niinpä kuolemakin on oikein esitetty. Hän ei ole syntynyt jälleen Apollonios Tyanalaisena, koska hän yleensä ei enää ruumistu. Hänen inkarnationsinsa eli ruumistuksensa oli ainoa laatuaan.

Tässä on kaksi salatieteellistä kantaa, jotka näennäisesti ovat keskenään ristiriidassa. Ennenkuin koetamme salatieteellisesti ratkaista, kumpi on oikeassa, on luonnollista, että valitsemme V. H. V:n viittooman tien ja kysymme, mitä historiallistieteellinen tutkimus sanoo asiasta.

Ja näin vastaa historiallinen tutkimus ja raamatunkritiikki nykyisellä kehitysasteellaan:

Historiallisesti on vaikea, miltei mahdoton ratkaista, onko Kristus ollut olemassa. Historia ei hänestä puhu. Paavali, jonka olemassaolo on historiallinen, ei ole häntä tuntenut eikä yleensä puhu fyysillisestä Kristuksesta. Juutalainen historioitsija Josefus ei häntä mainitse. Roomalaiset ja kreikkalaiset senaikuiset kirjailijat eivät häntä tunne. Ainoat todistuskappaleet ovat evankeliumit. Mutta historiallisina lähdekirjoina ne ovat ristiriitaisia, tekaistuja, paikatellen historiallisesti mahdottomia. Ainoa todellinen alkuteksti evankeliumeissa on eräät Jeesuksen puheet ja vertaukset. Nämä „Herran sanat” ovat sitä laatua, että ne selvästi kuuluvat siihen aikaan, jolloin Kristus yleensä otaksutaan eläneen. Juutalaiset kirjoitukset tosin puhuvat eräästä Jeesuksesta, joka olisi elänyt noin 100 vuotta e. Kr., mutta jos evankeliumein Kristus on historiallinen henkilö, on hän epäilemättä elänyt ajanlaskumme alussa eikä 100 vuotta aikaisemmin.

On tieteellinen suunta, joka kokonaan kieltää Kristuksen olemassaolon historiallisesti. V. H. V. siitä kirjassaan puhuu, mutta ei asetu itse sille kannalle. Päinvastoin hän varsinkin kirjansa loppuluvussa erinomaisen kauniisti ja valaisevasti näyttää, että evankeliumein Kristus kaikesta huolimatta on historiallinen henkilö. „Herran sanat” eivät ole tekaistua korutavaraa. Niiden omaperäisyys, niiden taiteellinen yksinkertaisuus, niiden muistiinpainuva eheys eivät saata olla kotoisin muualta kuin elävän yksilön rikkaasta sielusta, joka yhtä suuressa määrin omasi tietäjän tyhjentyttömän viisauden kuin runoilijan lennokkaan nerokkuuden.

Palataksemme selvänäkijöihimme olemme siis tulleet seuraaviin johtopäätöksiin:

Jos Mrs. Besant y. m. luulevat, että heidän näkemänsä Kristus on sama, josta evankeliumit puhuvat, he erehtyvät. (Kts. siv. 96 ja seur. V. H. V:n kirjassa.) He erehtyvät nimittäin, jos luulevat *hänen* eläneen 100 vuotta e. Kr. He ovat oikeassa myöntäessään, että evankeliumit eivät joka kohdassa ole historiallisia.

Jos tohtori Steiner y. m. luulevat, että evankeliumit ovat historiallisia esityksiä Kristuksen elämästä, he erehtyvät. Hän ja hänen kannattajansa ovat oikeassa väittäessään, että evankeliumein Kristus eli maan päällä meidän ajanlaskumme alussa.

Nyt olemme pakotetut kysymään: miksi selvänäkijät näkevät eri tavalla? Onko jompikumpi ehdottomasti väärässä?

Ja tähän kysymykseen minä annan salatieteellisen vastauksen: kumpikaan ei ole väärässä.

Kuinka tämä on ymmärrettävissä? Aivan yksinkertaisesti seuraavalla tavalla:

On ollut olemassa kaksi Jeesusta. Toinen oli juutalaisessa Talmud-kertomuksessa mainittu, *Jehoshua ben Perachja*, toinen evankeliumeissa kuvattu *Jehoshua ben Joseph*. Molemmat olivat suuria sieluja, kansansa vihittyjä opettajia.

Edellisen kautta *vaikutti* se Mestarein Mestari, jota itämailla kutsutaan Boodhisattvaksi ja josta Annie Besant puhuu, kutsuen häntä myös Kristukseksi. Jälkimmäisen kautta *puhui* se Logoksen yli-inhimillinen tajunta, jota evankeliumit ja niiden kanssa toht. Steiner kutsuu Kristukseksi ja joka ei koskaan ole mihinkään yksilöön ruumistunut, koska se ei ole inhimillinen tajunta. Tämä „Minä” puhuu jokaisen suuren Tietäjän suulla, jonka se välikappaleekseen valitsee, ja Jeesuksen Kristuksen kautta se ilmotti uuden puolen omasta mysteriostaan (kts. tästä „Suuret uskonnot”, luku XIV „Golgatan mysterio”). Jehoshua ben Perachja – se opetuslapsi, jonka ruumista Boodhisattva käytti – syntyi jälleen Apollonios Tyanalaisena.

Nyt älkäämme luulko, etteivät sekä Mrs. Besant j. n. e. yhdeltä puolen, että toht. Steiner j. n. e. toiselta puolen tietäisi molempien „Kristuksien” olemassaolosta. He kyllä tietävät, siitä olen vakuutettu. Mutta toinen näkee toisen suuremmaksi, toinen toisen. Tämä on ihmillinen näkökanta, ja jokainen on oikeutettu katsomaan asioita omalta kannaltaan, kun vain asiat ovat tosia.

Tämmöinen olisi nyt esipuheeni V. H. V:n kirjaan ja lopuksi kehotan jokainoata teosofia hankkimaan itselleen ja tarkasti lukemaan tuota meilläkin ajan vaatimaa kirjaa.

*

Teosofinen Kustannusliike lähetti tänä joulukuksi maailmaan useampia kirjoja, kolme suomennosta, kaksi alkuteosta. Suomennokset eivät kaipaa suositustani. Annie Besantin nimi on tullut rakkaaksi kaikille teosofeille. Uusi kirja häneltä merkitsee uutta voittoa teosofiselle maailmankatsomuksellemme. *Aikain viisaus* on hänen paraimpia kirjojaan, sisältörikas, monipuolinen ja kuitenkin helposti luettu. Vaikka suomennoksessa on 336 suurta sivua, olemme voineet asettaa hinnan niin

alhaiseksi (Smk. 3:–) Joensuun teosofisen looshin kauniin lahjotuksen kautta.

Mabel Collins on myös saavuttanut suurta suosiota meikäläisten kesken „Valoa tielle” y. m. kirjallisten helmiensä kautta. Hänen äsken ilmestynyt *Kultaisten porttien läpi* kuuluu sekin puolestaan tosi inspiratsioonin tuotteihin ja nousee tässä suhteessa yläpuolelle esim. „Herääminen” kirjaansa.

Svaami Vivekaananda voitti kaikkien rohkeiden ja itseensä luottavien totuuden etsijäin suosion kirjallaan „Toiminnan tie täydellisyyteen”. Nyt ilmestynyt „*Mestariini*” on viehättävän yksinkertainen ja liikuttava kertomus suuren joogin Raamakrishnan elämästä. Voineeko kukaan kyyneltymättä lukea, kuinka ihmeellisen ylevä tuon intialaisen viisaan suhde naiseen oli?

Mutta H. V:n *Pyramidin rakentajat* on suomalainen alkuteos, vieläpä esikoinen, ja siitä pitäisi ehkä lausua joku arvosteleva sana.

Kirja on näytelmän muotoon kirjoitettu, mutta nähtävästi ei ole tarkotettu näyttämöllä esitettäväksi, jonka tähden – ohimennen sanoen – sana „esirippu” olisi voinut jäädä pois lukujen lopusta. Viisi kuvaelmaa se sisältää ja jokainen antaa kuvan muinaisesta egyptiläisestä elämästä. Vaikka kirja kuvaa ihmisen sielussa liikkuvia voimia ja tunteita, on se saanut merkillisen egyptiläisen paikallisvärityksen tekijän näyssä näkemästä suuren pyramidin rakentamisesta. Juutalaiseen kertomukseen nojaten olemme tottuneet ajattelemaan pyramidien rakentamista hirveänä kansan rasituksena Egyptissä. Sitä se myöhempinä aikoina on saattanut olla. Mutta H. V. kertoo meille, millä tavalla suuri pyramidi rakennettiin ja mikä sen aiheutti, ja ilmi elävinä astuvat silmäimme eteen nuo merkilliset ajat, jotka todellisuudessa saattoivat olla semmoisia, joiksi H. V. ne kuvaa. Mutta hänen „näkyynsä” kannattaa tutustua senkin vuoksi, että siitä on oppimista oman tulevaisuutemme suhteen.

*

Taas on minulla ilo ilmottaa uuden rahaston perustamisesta. Eräs henkilö, joka tahtoo pysyä tuntemattomana, lahjotti kaksituhatta markkaa (Smk. 2,000:–) minun käytettäväkseni ehdolla, että sillä perustetaan *Teosofinen Lainarahasto*-niminen rahasto, jota toistaiseksi minä hoidan ja josta annetaan lainoja nuorille opiskelijoille, jotka aikovat työskennellä

teosofisen aatteen hyväksi, sekä muihinkin teosofisiin tarkoituksiin. Lahjottajan suostumuksella olen koko summan luvannut eräälle nuorelle teosofille, joka opintoja harjottaa ja joka siis on ensimmäinen lainanottaja Teosofisesta Lainarahastosta.

Tähän rahastoon otan mielelläni vastaan lahjotuksia, jos jonkun mieli tekee sitä avustaa. Muuten tässä rahastossa ei nyt ole rahoja muutama vuoteen.

*

Lähetän tämän Tietäjän numeron kaikille vanhoille tilaajille ja toivon, että ne, jotka eivät vielä ole tilaustaan uudistaneet, tekevät sen hetimiten.

Helmikuu, s. 57-61

Tahdon taas palata tuohon ylen intressanttiin Kristuskysymykseen ja tällä kertaa lisätä pari sanaa evankeliumeista. Kuten lukijat muistanevat, väitin viime kerralla, että jos muutamat selväkijät (Besant y. m.) sanovat evankeliumein kertovan siitä Jeesuksesta, joka eli 100 vuotta e. Kr., he erehtyvät, sillä raamatunkritiikki osottaa evankeliumein Jeesuksen todella eläneen ajanlaskumme alussa; jos taas toiset selvänäkijät (Steiner) sanovat evankeliumein olevan historiallisia esityksiä ajanlaskumme alussa eläneen Jeesuksen elämästä, he erehtyvät, sillä raamatunkritiikki osottaa, että evankeliumit eivät ole historiallisesti luotettavia.

Olen nyt tilaisuudessa täydentämään tiedonantojani selvänäkijöittemme kannoista ja teen sen suurella mielihyvällä.

Helsingissä kävi äsken luennoimassa eräs innokas rosenkreutsiläinen, Steinerin oppilas paroni C. A. Walleen, herättäen paljon mielenkiintoa taidokkailla luennoillaan. Julkisesti hän puhui aineesta „Teosofian kautta Kristukseen” (neljä luentoa), yksityisesti „Luomispäivistä” (kymmenen luentoa). En joutanut kuin yhteen ainoaan julkiseen luentoan, mutta Karma oli minulle suopea. Juuri siinä sain kuulla evankeliumeista, ja heti ensimmäiset sanat selvittivät Steinerin kannan. „Evankeliumit eivät millään tavalla ole historiallisia dokumentteja. Niitä ei ole ollenkaan kirjoitettu historiallisten kirjojen tapaan, fyysillisiä tosiseikkoja silmälläpitäen ja toisiin lähdekirjoihin nojautumalla. Niiden synty on vallan toinen. Ne ovat kirjoitetut akaashisten aikakirjojen mukaan, toisin sanoen luonnon omasta muistista. Ja kun kysymme, miksi ne eivät joka kohdassa ole yhdenpitäviä,

on vastaus: siksi että ovat kirjoitetut toisistaan riippumatta eri vihkimysten kannalta. Onhan tapana merkitä evankelistoja eri symboleilla: leijonalla, härällä, kotkalla ja ihmisellä. Tämä tarkoittaa, että esim. Markus, jonka symboli on leijona, oli läpikäynyt n. k. leijonavihkimyksen ja siltä kannalta kirjoittanut evankeliuminsa j. n. e. Tänä päivänä ei voi evankeliumeja lukea oikealla tavalla muu kuin se, joka itse myös osaa lukea akaashasta. Ainoastaan vihitty selvänäkijä ymmärtää todella evankeliumeja ja kykenee niitä toisille selittämään.”

Siihen tapaan puhui luennoitsija, ja kun häneltä yksityisesti tiedustelin suhdettaan raamatunkritiikkiin, hän vastasi: „raamatunkritiikki ei voi päästä positiivisiin tuloksiin eikä koske asian ydintä. Evankeliumit ovat okkultisia kirjoituksia”. – „Mutta olihan alussa paljon toisiakin evankeliumeja; eivät kirkon hyväksymät neljä ole ainoat?” – „Saattaa olla, mutta mitä se asiaan koskee? Vaikka olisi ollut kaksikymmentä akaashasta kirjoitettua evankeliumia ja useimmat niistä olisivat hävinneet, niin onhan meillä jällellä nämä neljä.”

Toistan nyt tähän, mitä Mr. Leadbeater sanoo evankeliumein alkuperästä (The Inner Life, I 184-185). En muistanut tätä kohtaa kirjoittaessani tammikuun Tietäjään, mutta siitä näkyy selvästi kaksi asiaa: a) että Leadbeater on aivan toisella kannalla kuin Steiner evankeliumein alkuperän suhteen, antaen vapaamman sijan raamatunkritiikille, ja b) että hän hyvin tietää ajanlaskumme alussa eläneestä Jeesuksesta.

Näin kuuluvat hänen sanansa suomennettuina:

„Tosiasia on, että ainakaan neljä evankeliumia eivät koskaan ole aiotut historiallisesti ymmärrettäviksi. Ne perustuvat kaikki paljon lyhyempään asiakirjaan, jonka hepreankielellä on kirjoittanut Matteus niminen munkki. Tämä eli luostarissa Palestinan eteläpuolella olevassa erämaassa. Hän näyttää keksineen aatteen laatia muutamia suuria vihkimyksen tosiasioita kertomuksen muotoon ja siihen liittää muutamia kohtia todellisen Jeesuksen elämästä, joka syntyi v. 105 e. Kr., ja muutamia erään toisen aivan mitättömän kiihkoisan saarnaajan elämästä, joka tuomittiin kuolemaan ja mestattiin Jerusalemin ulkopuolella n. 30 j. Kr.

Hän lähetti kirjoituksensa eräälle ystävälleen, joka oli suuren luostarin esimiehenä Aleksandriassa, ja ehdotti tälle, että hän tai jotkut hänen apulaisistaan muovailisi sitä ja julkaisisi sen kreikan kielellä. Aleksandrialainen abbotti näyttää käyttäneen tähän työhön joukon nuoria munkkejaan, sallien kunkin heistä yrittää itsekseen ja käsitellä ainetta

omalla tavallaan. Näin laadittiin joukko kirjoja, joiden arvo oli hyvin erilaatuinen. Kukin liitti kertomukseensa enemmän tai vähemmän Matteuksen alkuperäisestä käsikirjotuksesta, mutta kukin myös lisäsi siihen sellaisia legendoja, mitä hän sattui tuntemaan tai mitä hänen makunsa ja mielikuvituksensa keksi. Neljä näistä on meillä vielä jäljellä ja niihin on liitetty kirjottajien nimet Matteus, Markus, Luukas ja Johannes. Se mainio kohta, jolla Johanneksen evankeliumi alkaa, ei ollut alkuperäisessä kirjassa vaan toistettiin muualta, sillä me huomaamme sen olleen olemassa vuosikausia ennen Kristuksen aikaa käsikirjotuksessa, joka silloin jo oli hyvin vanha.

Tuossa käsikirjotuksessa se oli yhteydessä erään Dzyanin Runoista tehdyn otteen kanssa, mikä myöskin oli käännetty kreikan kielelle.”

Koska nyt olen esittänyt Steinerin ja Leadbeaterin kannan, täytyy minun puolueettomana myös kertoa, mihin tuloksiin raamatunkritiikki on tullut.

Tieteellinen tutkimus opettaa siis tällä hetkellä näin:

On ollut olemassa kaksi alkuevankeliumia niin sanoaksemme. Toinen oli hepreankielellä kirjoitettu kokoelma „Herran sanoja” (Logia), jonka oli laatinut (munkki) Matteus. Toinen oli n. k. Markuksen evankeliumi, jonka kirjottaja ilman omaa kritiikkiä oli koonnut ja sommitellut yhteen kaikki silloiset traditsionit eli suusanalliset kertomukset, mitkä hänen korviinsa sattuivat. Hän ei tuntenut „Herran sanoja”. Matteuksen ja Luukkaan evankeliumit ovat kirjoitetut myöhemmin ja niiden kirjottajat ovat tunteneet sekä alkuperäisen Matteuksen lausekokoelman että Markuksen evankeliumin.

Johanneksen evankeliumi on vieläkin myöhemmin sepitetty. Sen kirjottaja tunsikin kolme vanhempaa evankeliumia ja tahtoi laatia „henkisemmän” kirjotuksen kuin mitä edelliset olivat.

Mitään varmoja vuosilukuja ei tiedetä antaa, mutta varmana pidetään, että Markuksen evankeliumi syntyi Jerusalemin häviön aikana tai heti jälkeen, siis noin vuonna 70, ja että Matteuksen ja Luukkaan evankeliumit kirjoitettiin noin vuoden 100 tienoilla. Mitä Matteuksen alkuperäiseen Logia-kokoelmaan tulee, tiedetään kirkkoisäin maininneen, että se syntyi yksitoista vuotta Jeesuksen kuoleman jälkeen; mutta kritiikki ei ole varmentanut lukua vielä. Johanneksen evankeliumi taas on kirjoitettu aikaisemmin toisen vuosisadan alussa, siis v. 100 á 150.

Näemme tästä, kuinka kovin erilaiset ovat eri tutkimushaarain tulokset. Kun eivät nekään ole yhtä mieltä keskenään, jotka selvänäköisesti

tutkivat, ymmärrämme, että kysymys on paljon monimutkaisempi ja vaikeampi ratkaista kuin luulisikaan. Sillä yksi asia on varma: jokainen tutkija, joka vilpittömästi etsii totuutta, hän pääsee jonkunlaiseen oikeaan tulokseen, vaikka hänen löytämänsä totuus ei suinkaan käsitä asian kaikkia puolia. Vasta myöhempi tutkija voi löytää sen punaisen langan, joka sitoo kaikki edellisten tutkimustulosten kukat yhdeksi kokonaiseksi seppeleeksi. Niin on tieteellisessä tutkimuksessa, ja niin on myös salatieteellisessä.

*

Helsingissä vieraili tammikuun lopulla toinenkin ulkomaalainen innokas teosofi, neiti Eva Blytt Kristianiasta. Neiti Blytt on oleskellut kokonaisen vuoden Teosofisen Seuran päämajassa Adyarissa, ja hänen eloiset kuvauksensa Adyarin elämästä kantoivat meidät hengessä kauas pois Pohjolan talvesta kesäiseen ihmeelliseen Intiaan. Hän piti viisi luentoa Bulevardin 7:ssä seuraavista aineista: 1) Valinnan laki, 2) Koti, ruoka ja uni tulevaisuuden sivistyksessä, 3) Adyarin mysteriokoulu, 4) Herra Buddha ja Herra Kristus, 5) Mikä vaikutus Kristuksen tulemisella on ollut nykyiseen elämään.

Neiti Blytt on Itäisen Tähtien Järjestön innokas jäsen ja hänen esitelmänsä koskettelevat kaikki suoranaisia päivän kysymyksiä. Olin tilaisuudessa kuulemaan neljä luentoa, ja vaikka neiti Blytt puhujana on hiljainen ja hillitty, olen harvoin kuullut niin sisältörikkaita ja mieltäkiinnostavia esitelmiä. Hänen puheensa olivat täynnä uusia ajatuksia ja näkökohtia; näkyi, ettei hän ollut kuluttanut turhaan opintoaikaansa Adyarissa. Koska hän pian aikoo julkaista luentonsa norjan kielellä, koetan heti perästä toimittaa ne suomeksikin. Johtavana aatteena hänen maailmankatsomuksessaan oli, että tunteet ovat epätodellisia ja että ihmisen tulee kasvattaa itsensä pois tunteitten yliherruudesta; ainoastaan sillä tavalla hänessä herää todellinen ihmisrakkaus ja veljeys, joka ei ole sentimentalisuutta, vaan läpeensä älyllistä. Kun neiti Blytt lopuksi kiitti kuulijoitaan heidän lukuisasta ja säännöllisestä osanotostaan, hän m. m. sanoi: „ja nyt toivon Suomelle ja suomalaisille parasta, mitä osaan toivoa: että te kehittäisitte itsessänne ajatuskykyä. Kasvakaa ajattelijoiksi! Tunteet pitävät teitä kiinni itsessänne. Kun ajattelemalla voitatte itsenne, olette vapaat. Se kansa, joka oppii ajattelemaan, se tulee vapaaksi.”

Tästä edustajasta päättäen ainakin Itäisen Tähtien Järjestön työ on peräti käytännöllistä ja ajanmukaista laatua.

*

Veikko Palomaa on kirjottanut uuden kirjan nimeltä „*Elämän suurin salaisuus*”. Salatieteellinen katsaus olemisen lakeihin.” Esipuheessa hän varottaa semmoista ihmistä lukemasta hänen kirjaansa, joka ei rohkeasti ja vapaasti uskalla ajatella. Tällä hän tietenkin tarkottaa uskovaisia kristityitä, jotka hänen kirjansa sanoista voivat saada pomminiskuja, sillä ajatteleva teosofi lukee epäilemättä hänen teoksensa ilman pelkoa ja vavistusta. Palomaan tässäkin kirjassa kuvastuu hänen filosofinen lempikantansa: ehdottoman ykseyselämän kannalta erotukset hyvän ja pahan, Kristuksen ja saatanan välillä häipyvät olemattomiin.

Pidän tästä kirjasta ja suositan sitä. Palomaa on ajattelijja, johon kannattaa tutustua. Filosofeja ei ole koskaan paljon maailmassa, vaikka „filosofian tohtoreita” ja „maistereita” on liikaakin, ja sentähden kansan tulisi ottaa vaari omista tosiajattelijoistaan ottaen oppia heidän opeistaan ja kannattaen heitä ja heidän työtään aineellisesti.

Maaliskuu, s. 109-110

Mr. A. P. Sinnetin kirja *The Occult World* („Salainen maailma”) kertoo pienestä, mutta sängen merkillisestä seikasta, joka tapahtui Teosofisen Seuran alkuaikoina Intiassa – siis 80-luvun alussa. Kirjan tekijä ja eräs toinen eurollalainen ehdottivat Mestari Kuthumille, että heille suotaisiin personallista opetusta salatieteessä etenkin sitä varten, että he tutustuisivat salaiseen veljeskuntaan ja sen työhön; ja että Teosofinen Seura muodostettaisiin uudelle pohjalle heidän – Mr. Sinnetin ja hänen toverinsa – johdon alle, jotta se paremmin vastaisi ajan ja länsimaalaisen sivistyksen vaatimuksia.

Näihin ehdotuksiin Mestari K. H. vastasi pitkässä kirjeessään, josta toistan seuraavan kohdan:

„Meidän mielestämme siis nämä vaikuttimet – olkootpa maalliselta kannalta aivan vilpittomia ja vakavaa huomiota ansaitsevia – tuntuvat *itsekkäiltä*. (Teidän on suotava minulle anteeksi se, mikä teistä on liian suoraan sanottu, jos kerran halunne on se, mitä sanotte – oppia tuntemaan totuutta ja saada tietoa meiltä, jotka kuulumme aivan erilaiseen maailmaan kuin missä te liikutte.) Ne ovat itsekkäät, koska teidän tulee tietää, että

Teosofisen Seuran tarkoitus ei ole niin paljon tyydyttää yksilöllisiä pyrkimyksiä kuin palvella kanssaihmiämme, ja sanalla „itsekes”, joka saattaa loukata teidän korvianne, on meidän keskuudessamme erityinen merkitys, jota sillä ei voi olla teidän keskuudessanne; sentähden nyt aluksi teidän ei ole sitä ajateltava muussa kuin edellisessä merkityksessään. Ehkä te paremmin ymmärrätte meidän tarkotuksemme, kun sanomme, että meidän mielestämme korkeimmatkin pyrkimykset ihmiskunnan hyväksi tulevat itsekkyydellä tahratuiksi, jos ihmisystävän mielessä piilee varjonkaan verran halua itse hyötymään tai taipumusta tekemään vääryyttä, vaikkapa nämä taipumukset olisivat hänelle itselleen aivan itsetiedottomia. Kuitenkin te olette aina keskustelleet Yleisen Veljeyden aatteesta halventavasti, kysyneet sen hyödyllisyyttä ja kehottaneet muodostamaan Teosofista Seuraa uudelleen, niin että siitä tulisi jonkinmoinen opisto salatieteen erityiseksi tutkimiseksi.”

Otettuaan sitten puheeksi opetuslapsiuden ehdot ja vaikeudet Mestari K. H. huomautti, että Madame Blavatsky ja eversti Olcott olivat heidän opetuslapsiaan ja että Mestareilla ei ollut oikeutta eikä halua heitä syrjäyttää, lisäten että „kiittämättömyys ei kuulu meidän paheisiimme”. Mitä taas koski ehdotusta uuden englantilais-intialaisen T. S:n perustamiseksi, Mestari K.H. kirjotti:

„Mutta uuden seuran täytyy, jos se ollenkaan syntyy, olla emäseuran haaraosasto, niinkuin on brittiläinen T. S. Lontoossa, vaikkakin sillä olisi oma nimensä, ja sen täytyy lisätä emäseuran elonvoimaisuutta ja hyödyllisyyttä edistämällä sen johtavaa aatetta, nim. yleistä veljeyttä, ynnä muilla käytännöllisillä tavoilla.”

Eivätkö Mestarin sanat ole selviä? Eikö ole selvä, mitä varten Teosofinen Seura on perustettu? Ei muutamien pelastukseksi, vaan koko ihmiskunnalle avuksi. Ei sitä varten, että muutamat ihmiset pääsisivät kehittymään adepteiksi, vaan sitä varten, että kaikkien ihmisten henkinen ja aineellinen tila kohoaisi ja paranisi. Siinä Teosofisen Seuran jalo tehtävä, joka ei ole vuosien vierieissä muuttunut, vaan yhä selventynyt ja kirkastunut. Mestarit eivät muuta mielipiteitään tuulten mukana, heidän alussa määräämänsä tehtävä pysyy T. S:n tehtävänä ja jokainen loukkaus T. S:n periaatteita vastaan on loukkaus Mestarein tahtoa vastaan. Ei kellään Teosofisen Seuran jäsenellä, olkoon hän kuinka kehittynyt ja arvossa pidetty tahansa, ole pienintäkään oikeutta millään tavalla muutella Teosofisen Seuran periaatetta, yleistä veljeyttä ja suvaitsevaisuutta ja totuutta, joka on kaikkia uskontoja ja lahkolaisuuksia korkeampi. Tämä on

kallio, jonka päälle rakennamme. Ne, jotka eivät tahdo sille kalliolle rakentaa, he luonnon pakosta joutuvat pois Teosofisesta Seurasta.

Huhtikuu, s. 169-171

Koska on kysytty, miksi ei Tietäjä ole tehnyt tarkempaa selkoa nykyisistä tapahtumista Teosofisessa Seurassa eikä edes maininnut, onko Saksan T. S. eronnut, tahdon nyt parilla sanalla ottaa asian puheeksi. Tietäjä ei viime numerossa maininnut Saksan T. S:n eroamisesta, koska silloin ei vielä ollut virallista varmuutta asiasta; nyt on tieto saapunut, että tohtori R. Steiner ja hänen seuralaisensa ovat eronneet Teosofisesta Seurasta ja muodostaneet oman seuransa, jota kutsuvat Antroposofiseksi Seuraksi. Virallinen syy tähän eroon on se, että Saksan T. S:n hallinto viime kesänä kieltäytyi antamasta looshikirjoja muutamille jäsenille, jotka samalla olivat Idän Tähdän Järjestön jäseniä, ja että se joulukuun 8 p:nä julisti, että Idän Tähdän Järjestön jäsenet eivät saa kuulua T. S:aan; jonka johdosta Seuran Päähallinto vuosikokouksessa Adyarissa päätti, että Saksan T. S:n virallinen asema seurassa lakkautetaan, koska mainitut toimenpiteet sotivat T. S:n perustuslakeja vastaan; presidentti tosin myönsi saksalaisille miettimisaikaa ja kehotti heitä muuttamaan menettelynsä „perustuslailliseksi”, mutta vuosikokouksessaan helmikuun 2 p:nä useimmat saksalaiset tohtori Steineriä seuraten erosivat seurasta. Jällelääjille 14 looshille annettiin uusi osastokirja ja väliaikaiseksi ylisihteeriksi määrättiin tohtori Hübbe-Schleiden.

Sanoin, että tämä oli „virallinen syy” eroon, sillä tietysti jokainen ymmärtää, että saksalaisilla oli omat syynsä kieltäessään Idän Tähdän Järjestön jäseniltä looshikirjoja j. n. e. He tietysti katsoivat siinä menettelevänsä oikein. Ovatpahan selittäneet pitkälti ja laajalti, mikätähden eivät rakasta I. T. J:n jäseneniä ja minkätähden arvelevat, että Mrs. Besant on siveellisessä rappeutumistilassa, hän kun muka ei enää tiedä eroa totuuden ja valheen välillä. Ja koettaessani asettua heidän kannalleen, katsella asioita heidän silmillään ja tuntea heidän tunteillaan, minä ymmärrän heitä enkä heitä tuomitse, sillä kun ihminen tuntee vastenmielisyyttä toista kohtaan, hän on taipuvainen suurentamaan toisen vikoja, vieläpä näkemään hänessä olemattomia virheitä. Mutta niin pian kuin omalla tavallani katselen asioita, arvostelen heti kaikkia syytöksiä Mrs. Besantia vastaan verukkeiksi, joilla osaksi peitellään, osaksi järjelle selitellään tunteissa löytyvä vastenmielisyys Mrs. Besantia vastaan; siksi

vähäpätöisiä ja mitättömiä ovat nuo syytökset, 1) että Mrs. Besant omavaltaisesti peruutti Genuan kongressin ja 2) että hän ilmeisesti on valehdellut, kun hän toukokuussa 1912 kirjeessä kielsi tietävänsä eräästä virallisesta asiasta (Vollrath), jonka hän kolme vuotta aikaisemmin virallisessa kirjeessä oli hyväksynyt. Arvostelen näitä syytöksiä verukkeiksi enkä ole tahtonut täyttää Tietäjän palstoja tällaisilla pikkumaisilla asioilla.

Sitä vastoin ymmärrän, että oikeat syyt ovat vieläkin syvemmällä. Oikeat syyt eroon ovat ne, joista jo olen puhunut Tietäjässä, kun viime syksynä kirjotin esoterismista ja salaisista kouluista. Ja nämä oikeat syyt ovat sitä laatua, että tekevät minut murheelliseksi. Mrs. Besant edustaa yhtä suuntaa salatieteellisessä tutkimuksessa, toht. Steiner toista. Ja että nämä kaksi suuntaa eivät mahdu saman T. S:n katoksen alle, se minua surettaa. Teosofisen Seuran pitäisi olla niin ylevä, niin vapaa, niin puolueeton, niin viisas, että sen suojassa saisivat vilpittömästi työtä tehdä mitä erilaisimmat ajattelijat, tutkijat ja tietäjät. Jos Teosofisen Seuran jäsenet olisivat kaikki itsetietoisia ja täysin heränneitä ihmisiä, eivät he antaisi riittäisyyksien syntyä; he eivät sokeasti kulkisi kenenkään opettajan jäljissä, vaan valitsisivat kaikesta mitä hyvää on. (Ja tämä tietysti koskee yhtä paljon nykyisen Antroposofisen Seuran jäseniä.) Sen sijaan näemme, että kun maailmassa esiintyy ihminen, joka enemmän tietää kuin hänen veljensä, ovat toiset heti valmiit häntä jumaloimaan. Ja kuitenkin ei mikään sana ole niin tosi kuin se Mrs. Besantin sana, että ei hän eikä toht. Steiner, ei H. P. B. eikä C. W. Leadbeater, ei sanalla sanoen kukaan ihminen tiedä koko Totuutta. Ei siis kukaan ihminen ole erehtymätön eikä jumalallinen arvoltaan.

Vaikka minua siis surettaa, että Teosofinen Seura on henkisesti heikompi kuin olisin toivonut ja että me teosofit aatteellisissa asioissa annamme personallisille tunteille suuremman vallan kuin suotavaa olisi, olen kuitenkin samalla iloinen siitä, että ero tapahtui. Sillä nyt voivat sekä Teosofisen että Antroposofisen Seuran jäsenet vapaammin kehittyä ja työskennellä aatteensa puolesta. Heillä ei – ainakaan aluksi – ole omissa leireissään „vastustajia” ja „jarruttajia”. Heidän ei tarvitse „hävetä” niiden puolesta, jotka ajattelevat toisin kuin he. Kummallakin puolella saattavat iloisessa yhteistyössä palvella ihanteitaan.

Ja jos te oikein tunkeilevasti kysytte minulta, mikä todella on ajatukseni, tunnustan ajattelevani näin: jos me teosofit täällä Suomessa olisimme tunteneet olevamme yhtä kansaa, tunteneet, että meidän suuri

yhteinen tehtävämme on teosofisesti valistaa tätä kansaa, silloin emme olisi antaneet kaikenlaisten syrjävaikutteiden häiritä työtämme. Teosofinen maailmankatsomus on siksi suurenmoinen ja rikas, että riippumatta toisesta tai toisesta detaljikysymyksestä, riippumatta siitä, onko Steinerin auktoriteti suurempi kuin Besantin vaiko päinvastoin, meillä olisi riittänyt työtä kylliksi teosofisten aatteiden levittämisessä. Ja harras toivoni on, että kaikki ne, jotka uskollisina ovat jääneet Teosofisen Seuran lipun alle, käsittäisivät tämän ja suuntaisivat katseensa siihen, joka yhdistää, eikä siihen, joka erottaa.

Touko-Kesäkuu, s. 217-222

Ihminen taitaa olla auttamaton epäjumalanpalvelija, niin kauan kuin hän ihmisenä pysyy. Madame Blavatsky sanoo, että ihmissielulle ominaista ja luonnollista on lapsen tavalla luottaa toiseen, katsoa ylös häneen ja odottaa häneltä apua. Ja Mrs. Besant puhuu usein „sankarinpalveluksesta”, siitä, kuinka kasvattavaa ja kehittäväää on ihmissielulle ihailla toista, seurata hänen jäljissään ja uskoa hänestä kaikkea hyvää. Kuinka altis onkaan lapsi jumaloimaan vanhempiaan ja opettajiaan, nuorukainen vanhempaa ystäväänsä, neitonen ritariaan ja uskonnollinen ihminen saarnaajaansa? Ankarasti arvosteltuna tämä on epäjumalanpalvelusta, mutta epäilemättä jumalat katselevat sitä suopeasti hymyillen.

Jospa vain aina olisimme näille „kotijumalillemme” uskolliset! Liian usein käy kuten Aatamin ja Eevan paratiisissa: uteliaisuuden ja epäilyksen katala käärme houkuttelee meitä silmiämme avaamaan, ja kohta ihanteemme syöksyy jalustaltaan maahan ja me huomaamme, että jumalamme olikin vain epäjumala. Tosin ihmissielu on yhtä sitkeähenkinen kuin muuan tunnettu kotieläin: kun yksi jumala kaatuu, se nostaa toisen sijalle. Mutta kova kolaus saattaa viedä hengen sielulta. Murtuneena, kuivana, hedelmättömänä semmoinen ihminen tuijottaa elämään.

Ja kuitenkin jokainen ihminen sydämessään aavistaa, että lapsenkengät kerran suljetaan muistojen kaappiin. Omin jaloin pitää hänen oppia seisomaan, jopa vaeltamaankin. Kun jumala ei enää selvästi näy toisen kasvoista, täytyy hänet kaivaa esille omasta itsestään. Usko toiseen muuttuu uskoksi omaan itseensä. Jumalaa ei palvella enää symbolien

muodossa, vaan kasvoista kasvoihin. Näkymättömässä avautuu personattomuuden personallisuus.

Tämä askel on välttämättä otettava. Mitä me epäröimme? Murtua ei saa. Särkyneiden epäjumalain soraläjästä puhkeaa monivärinen ruusu, jos kyynelillä maata kostutamme. Ruusun nimi on rakkaus, punainen ja valkoinen, kultainen ja violetti. Rakkauden ruusu on elämän ja kuoleman salaisuus. Se puhkeaa vain sen sydämessä, joka uskaltaa kuolla. Ja sen voima on ihmeellinen: se herättää kuolleista eloon . . .

Vaan miksi rupesin tästä puhumaan? Senkö tähden, että omat kotijumalani vielä hyllyillä hymyilevät?

*

Kuulin kerran „Annie Besantin teosofiaa” moitittavan siitä, että se „sopii paremmin” itämaalaisille yksinistujille kuin länsimaalaisille, jotka elävät mukana elämän hyörinässä. Se on teoretista, muttei käytännöllistä teosofiaa.

Onnistumattomampaa arvostelua olen tuskin kuullut. Mrs. Besant on silminnähtävästi karmajoogi, s. o. toiminnan tietä kulkija, ja hänen sanansa ja opetuksensa ovat sen mukaisia. Vanhana sosialistina hän ei voi olla ajattelematta ulkonaista elämää. Parhaana todistuksena hänen käytännöllisistä harrastuksistaan ovat ne monet liitot ja lisäliikkeet, jotka hänen presidenttinä ollessaan ovat syntyneet teosofein alotteesta ja usein Mrs. Besantin toimesta: koko Teosofisen Seuran n. k. palveleva järjestö. Mrs. Besant on syntynyt järjestäjäksi ja johtajaksi. Hänen personallisuutensa on tynni ja maltillinen, majesteettillisen arvokas ja samalla luonnollisen ihmisystävällinen – viisas, jalo ja epäitsekäs. Hän on kuningatar pikemmin kuin papitar. Eikö tämä selvästi näy siitä kirjotuksesta, jonka tässä numerossa julkaisen? Se on naisen kirjottama, joka todella koko sydämellään ajattelee kansansa parasta. Vaikka se koskee Englannin oloja, on se yhtä miellyttävä ja herättävä vieraankin lukea. Ei voi muuta kuin toivoa, että tuuma pian toteutuisi.

Vaikka Mrs. Besant ennen kaikkea olisikin hallitsijasielu, on hänellä silti loistavat opettajakyvyytkin. Sen todistavat hänen etevimmät teoksensa: Aikain viisaus, Kristinuskon salainen puoli, A Study in Consciousness y. m. ja nyt viimeksi *Man, whence, how and whither?* (Ihminen: mistä, miten ja minne?)

Tämä kauan odotettu laaja kirja ilmestyi huhtikuulla. Se on tulos Mrs. Besantin ja Mr. Leadbeaterin yhdessä tekemistä selvänäköisistä tutkimuksista. Se kertoo nykyisen ihmiskuntamme vaiheita siitä saakka, kun ensimmäisessä planetaketjussa nykyinen ylpeä ihmiskuntamme oli kivistä. Kirja on mieltäkiinnittävämpi kuin romaani ja yhtä jännittävä, ja kuitenkin lukija koko ajan tuntee, että kertomus on vilpittömpää, ei tekaistua, vaan todella nähtyä. Taasen siis toteutuu vanha väite, että todellisuus on mielikuvitusta ihmeellisempi. Elävinä astuvat eteemme ikumuiset ajat, kun kertomus tuo meidät omalle maapallollemme. Lemurian ja Atlantiksen ikimuistettavat sivistykset, viidennen juurirotumme monimutkaiset alkuvaiheet ja sen myöhemmät kulttuurit – kaikki kiitävät lumottuin silmäimme ohi. Kertojat ovat itse olleet mukana ja kirjottavat nyt historiaa ennen kuulumattomalla tavalla.

Aikomuksemme on saada tämä kirja suomeksi juhannukseksi. Jätämme viimeisen osan siitä pois, sen, joka sisältää Leadbeaterin kertomuksen kuudennen juurirodun alkuvaiheesta ja joka jo on ollut julkaistuna Tietäjässä 1910-1911. Kirjan suomalaisena nimenä tulee olemaan *Ihminen, mistä ja miten?* Englantilaisen painoksen hinta on Smk. 18:–, mutta suomalaisessa asussaan teos tulee maksamaan Smk. 7:50.

*

Me teosofit elämme nykyään juhlien aattopäivänä. Kesäkuun puolivälissä pidetään eurooppalainen kongressi Tukholmassa ja juhannuksena Mrs. Besant saapuu Suomeen.

Tukholman kokouksen ohjelma on seuraava: *Sunnuntaina kesäkuun 15 p:nä.* Klo 10 a. p. kongressin avaus Kungliga Musikaliska Akademien'in juhlasalissa. Kantaatti; Pekka Ervastian sanat, Merikannon sävellys (Suomi). Presidentin puhe. Tervehdyksiä. Klo 2,30-5 i. p. Luentoja. Klo 7,30 i. illanvietto Grand Hotellissa (keveitä virvokkeita). *Maanantaina 16 p:nä.* Klo 9,30 a.p.-12,30 i. p. Luentoja. Iltapäivällä E. S. kokouksia, näköalojen katselemista y. m. Klo 7,30 i. Käynti Skansenin ulkomuseossa ja teenjuonti siellä. *Tiistaina 17 p:nä.* Klo 9,30 a. p.-12,30 i. p. Luentoja. Iltapäivällä Liiton Hallinnon kokous, erityisiä kokouksia, soitannollinen illanvietto y. m. Klo 8 i. Mrs. Besantin julkinen luento. *Keskiviikkona 18 p:nä.* Klo 9,30 a. p.-12,30 i. p. Luentoja. Klo 2 i. p. Kokouksen lopettajaiset. Musiikkia. Klo 4 i. p.

Huvimatka laivalla Saltsjöbadeniin ja päivällinen siellä. Klo 8,30 i. Paluu, saariston kautta poiketen.

Kokouksen loputtua kesäkuun 19-22 p:nä Mrs. Annie Besant, P. T. S., pitää sarjan luentoja T. S. jäsenille.

Skandinavialaisen T. S:n vuosikokous pidetään lauantaina kesäkuun 14 p:nä klo 11 a. p. Svenska Läkaresällskapetin huoneustossa, Klara Östra Kyrkogata 10.

Kongressiin voivat ottaa osaa ainoastaan T. S:n jäsenet. Osanottokortti, jonka hinta on 10 kruunua (Smk. 14:–), saadaan Suomessa S. T. S:n yllis sihteerialta.

Tähän saakka on ilmoitettu seuraavat luennot:

Mrs. *Besant*: aine ilmoitetaan myöhemmin.

Neiti *Blytt* (Norja): „Tähtisymboleja”.

Hra *Ervast* (Suomi): „Suomalaisen deevan elämäntehtävä”.

Neiti *Kamensky* (Venäjä): aine ilmoitetaan myöhemmin.

Dr. *Lindborg* (Ruotsi): „Muutamia vaikeita kohtia Karmateoriassa ja kuinka ne ratkaistaan”.

M. *de Noircarme* (Ranska): „Vertauskuvien selitys avaruuden ulottuvaisuuksien avulla”.

Rouva *Ounkovsky* (Venäjä): „Musiikin tehtävä ja väri-ääni-luku-menetelmä”.

Rouva *Pushkin* (Venäjä): „Teosofista työtä vankiloissa.”

Mrs. *Russak* (Englanti): aine ilmoitetaan myöhemmin.

Mr. *Wedgwood* (Englanti): „Juhlamenojen salatieteellinen arvo.”

Kongressin yhteydessä on taidenäyttely ja toinen erityinen näyttely E. S. jäseniä varten.

Suomessa ollessaan Mrs. Besant tulee vierailemaan Tuonenkylässä ja julkinen luento Helsingissä on kesäkuun 25 p:nä klo 7,30 i. p.

*

Teosofiset kesäkurssit pidetään tänä vuonna Tuonenkylän päämajassa täällä Oulunkylässä. Ne alkavat kesäkuun 27 p:nä ja kestävät kuten viimekin vuonna 10 päivää, loppuen heinäkuun 6 tai 7 p:nä. Kurssimaksuista y. m. katso viime Tietäjän numeroa. Osanottajaksi voi ilmoittautua kesäkuun 1 p:ään saakka.

*

Salaisen Opin neljäs nide ilmestyy kesällä ja lähetetään postietuannilla niille tilaajille, jotka eivät vielä ole sitä maksaneet. Ensimmäinen osa Mad. Blavatskyn suurteosta on silloin valmis ja olemme sitä varten erityisesti valmistaneet alkuteoksen kaltaiset, tummansiniset, vahvat kangaskannet, nimet ja symbolit kullalla painetut. Niiden hinta on Smk. 3:– ja kehotamme kaikkia Salaisen Opin tilaajia hankkimaan niitä itselleen. Tilatkaa postiosotuksella tai ilmottakaa, että lähetämme postietuannilla neljännen niteen kanssa!

*

Sodan liekki yhä leimuaa Europan levottomassa kolkassa ja näyttää silloin tällöin uhkaavan muutakin Eurooppaa. Saa nähdä, onko rauhan voimilla suotu välttää tuhoisampaa tulipaloa.

Kaikessa vaatimattomuudessamme me täällä Tuonenkylässä ajattelemme rauhaa. Rakennamme rauhan temppeliä ja työskentelemme tulevaisuuden puolesta.

*

Olen saanut seuraavan kauniin kirjeen tuntemattomalta ystävältä. Painatan sen tähän, koska siitä ehkä on iloa joillekuille lukijoille; toiset, jotka mahdollisesti eivät siitä iloitse, suonevat ylevämielisesti anteeksi julkean häpeämättömyyteni.

„Hyvä Herra Ervast! Olen lukenut tänään Teidän ‘Suuret Uskonnot’ teosta, ja kuta enemmän luen, kuta enemmän osaan sitä miettiä, sitä kauniimmaksi sen sisältö muuttuu. Kun luin Manun lakia, niin hämmästyin yhä, ja käsittämätön tunne valtasi mieleni: ajattelin, kuinka suuri onni onkaan meillä suomalaisilla, jotka olemme jo tilaisuudessa saamaan niin suurenmoisia tietoja. Vaikka olenkin 10 vuotta seurannut teosofista liikettä sivulta päin, kuullut luentoja paljon, innostunut ja ihailut (olen m. m. kuunnellut useimmat Teidän luentonne, jotka nyt säilyvät teoksessa ‘Suuret Uskonnot’) en ole koskaan tuntenut sitä onnea kuin silloin kun kotonani, yksinäisyydessäni, syvennyin miettimään niitä.

„Kun tiedän, että ne, jotka uhraavat voimansa ihanteiden palvelemiseen, tulevat aina saamaan ihmisiltä (suuremmalta osalta) häväistystä osaksensa, ja katkeroitunein mielin saavat tarkastaa työtään, jos

olisivatkin tehneet jotakin väärin, niin juuri tämän käsittäen minä rohkenen kirjottaa Teille: Tällä kertaa kun Teosofisessa Seurassa on tapahtunut eroamisia, jotka ovat aiheutuneet t:ri Steinerin eriävistä käsityksestä teosofiasta, saatte Te varmaankin täällä Suomessa kestää ikävimmät kolahdukset; kuinka moni mahdollisesti syyttäneekään Teitä toiminnastanne teosofian hyväksi tai kysyy ja ahdistaa! Kukapa ei silloin tuntisi painostusta ja ikäänkuin väsymystä toimintaan, kun parhainkin ponnistus tuottaa vain väärinymmärrystä?

„Mutta niin ei sentään ole. Suuri osa eri yhteiskuntaluokkiin kuuluvia itsenäisempiä kansalaisia katselee suurin toivein ja mieltymyksellä teosofisten aatteiden leviämistä, samalla ihailen Teidän miehekästä, päättävää, itsekkästä kunnian pyyteestä vapaata toimintanne. On niin hyvä sivulla olevainkin toimia, jos johtavat henkilöt pysyvät maltillisina ja johdonmukaisina. Se tyyneys, se vastustajainsa arvokas piteleminen, jota Te olette osottanut Johanssonin y. m. ja nyt viimeksi Steinerin kysymyksessä, todistaa suurta itsensä voittamista, se todistaa teosofian ymmärtämystä, mutta ennen kaikkea se takaa tuon jalon aatteen yhä suurempaa levenemistä.

„Kaiken kauniin ja hyvän nimessä minä toivon yhä edelleen kestävyyttä ja uhrautuvaisuutta kaikessa toiminnassanne teosofian hyväksi, samalla vakuuttaen, että toimintanne tulee saamaan yhä suurempaa tunnustusta ulkopuolellakin olevien puolelta.

„Kuka tämän kirjottaja on, siitä ei ole väliä, olen vain tahtonut ikäänkuin rohkaista ja ennen kaikkea kiittää kaikesta siitä mitä olen saanut Teidän välityksellänne.

Yksi totuuden etsijä.”

Heinä-Elokuu, s. 265-268

Suomen naiset, ettekö voisi liittyä yhteen suureksi yksimieliseksi liitoksi kansamme kohottamiseksi?

Suomen miehet eivät näy siihen kykenevän. He aina jakautuvat puolueisiin ja riitelevät keskenään. He eivät keksi yhteistä elämänohjelmaa, valtiollista ja yhteiskunnallista toimintaohjelmaa, joka katsoisi kaikkien kansalaisten parasta. Heillä on aina omat puolueelliset näkökantansa asioista. Heidän järkensä ei ole niin valistunut, että he näkisivät omien puoluepyyteittensä ulkopuolelle, heidän sydämensä ei ole niin lämmin, että he jaksaisivat rakastaa koko kansaa ja kaikkia sen yksilöitä.

Mutta eikö teidän, naisten, laita ole toinen?

Totta on, että te toistaiseksi matkittte miehiä ja kuljette heidän jäljissään, Totta on, että te otatte osaa miesten puolueriitoihin ja ehkä usein olette kiihkoisampia kuin miehet. Totta on, ettette vielä ole uskaltaneet omin päin ajatella, omin päin toimia, täydellisesti itseenne luottaa. Mutta en silti usko, ettette kykenisi olemaan itsenäisiä. Päinvastoin uskon, että teidän järkenne voisi valistua niin kirkaaksi, ettei se riitoja kaipaisi, jos vain annatte äidillisen sydämenne täyttää teidät rakkaudella kaikkia kohtaan.

Teidän asemanne Suomessa on onnellinen. Ajatelkaa, kuinka paljon Englannin naiset tällä hetkellä taistelevat, kuinka suuresti he uhrautuvat ja kieltävät oman naisellisuutensa voittaakseen itselleen sen äänioikeuden, jonka te olette lahjaksi saaneet.

Niin, te olette sen – äänioikeuden – lahjaksi saaneet, koska ette vielä osaa sitä täydellisesti käyttää. Jos olisitte kyllin kauan taistelleet sen puolesta ja ikävöineet sitä, silloin olisitte heti tienneet mitä tehdä, kun sen saitte. Nyt tuntuu vain, kuin Suomeen äkkiä olisi tullut kaksi kertaa enemmän miehiä kuin ennen. Naisten äidillinen, vakava ja ihanteellinen voima ei vielä näy.

Sillä minusta ainakin tuntuu, että jos te olisitte itsetietoisia naisia, jotka ette tahtoisit tuhlata voimianne miesten pikkumaisiin puolueriitoihin, vaan tahtoisitte puolueettomasti työskennellä Suomen kansan hyväksi, silloin te muodostaisitte suuren koko maata käsittävän liiton, johon kaikki naiset kuuluisivat, jonka valtiollinen ja yhteiskunnallinen ohjelma tarkoittaisi kaikkien kansalaisten parasta poikkeuksetta ja jonka periaatteet olisivat veljellisempiä ja vapaampia, suvaitsevampia ja oikeudellisempiä kuin minkään puolueen. Semmoisen liiton muodostaisitte ja omaa ohjelmaanne te toteuttaisitte, välittämättä miesten pilkasta ja naurusta.

Me elämme näet nyt semmoisen ajan kynnyksellä, jolloin naisten täytyy astua näkyviin elämän näyttämöllä, että heidänkin kykynsä koeteltaisiin. Tuleva sivistys on käyvä naisen merkissä. Tähän saakka on oloja koetettu järjestää kylmän miehisen järjen mukaan, nyt on naisen sydän luova lämpöä paljaan ymmärryksen kylmyyteen, joten järki kirkastuisi todelliseen inhimilliseen viisauteen. Nykyisiä yhteiskuntia on verrattu taistelutantereihin, joissa kaikki sotivat kaikkia vastaan ja joissa ihmiset kasvavat pedoiksi. Kuinka toisenlaiseksi yhteiskunnan täytyy muodostua tulevassa sivistyksessä! Silloin sitä täytyy voida verrata kotiin, jossa vallitsee äidillisen huolenpidon henki, jonka jäsenet koettavat auttaa toisiaan ja jossa lapset kasvavat rakastaviksi ja jalomielisiksi ihmisiksi. Ja

kuka antaa kodille hengen ellei nainen, ellei äiti? Äidit, naiset tulevat sentähden ottamaan ohjaket käsiinsä uuden sivistyksen yhteiskunnissa – ei sillä tavalla, että naiset täyttäsivät valtioiden virastohuoneita ja miehet istuisivat kotona lasten kanssa, vaan sillä tavalla, että naiset valvovat, että äidillinen henki vallitsee yhteiskuntaoloissa ja valtiollisissa suhteissa. Sukupuolet ovat yhdenvertaisia ja virkoja ja toimia hoitavat kyvykkäät ihmiset sukupuolesta riippumatta, kuten nytkin jo on laita.

Tätä tulevaisuutta on valmistettava, sen edestä on työtä tehtävä. Te Suomen naiset, ettekö te voisi herätä tämän tulevaisuuden ymmärtämiseen, ettekö te voisi ryhtyä sen sivistyksen tuloa jouduttamaan? Suomea on pilkattu edelläkävijämaaksi, mutta eikö pilkka voisi muuttua tunnustukseksi? Miksei meidän maamme voisi esimerkiksi näyttää yhtä hyvin kuin joku toinen? Eikö pienen kansan ole helpompi viitottaa tietä kuin suuren ja mahtavan? Tässähän ei ole kysymyksessä voiman näyttämistä ulospäin, vaan sisäinen puhdistus, sisäinen mielenmuutos. Sanottiinhan ennen kristinuskon uudesta elämästä, että se oli pieniä ja sorrettuja varten, orjia ja kerjäläisiä varten ennen kaikkia. Niin on uuden ajan evankeliumikin pieniä ja mitättömiä kansoja varten yhtä paljon ja ehkä enemmänkin kuin suuria ja mahtavia. Suomelle tarjotaan harvinainen tilaisuus. Kohtalo on sille tietä viitannut ja tulee vielä viittaamaan. Emmekö voisi ottaa kohtalon viittauksesta vaaria ja käyttää tilaisuutta hyväksemme?

Herätkää, te Suomen äidit, ja herättäkää toisianne! Teidän ponnistuksistanne teidän uhrautuvaisuudestanne, teidän itsetietoisuudestanne riippuu etupäässä kansamme tulevaisuus. Ja joskin saisitte alussa vastustusta osaksenne miesten puolelta, veisi jalo motiivinne ja rauhallinen omatuntonne lopullisesti voiton kaikista vastustajistanne.

*

Suomalaisia teosofejia kohtasi oikeastaan ikävä pettymys juhannuksena, sillä Mrs. Annie Besant, Teosofisen Seuran presidentti, ei saapunutkaan Suomeen. Sama pettymys kohtasi myös norjalaisia, tanskalaisia ja yleensä kaikkia niitä, jotka olivat häntä luoksensa odottaneet. Ainoastaan Lontoo ja Tukholma saivat ilon tervehtiä häntä luonaan. Mrs. Besant saapui Eurooppaan melkein yksinomaan Tukholman europaalaista kongressia varten. Hänen oikeusjuttunsa Intiassa ei päästänyt häntä lähtemään Adyarista ennenkuin toukokuussa ja vaati taas hänen

läsnäoloaan heinäkuun 7 p:nä. Tukholmasta hänen sentähden täytyi suoraa päätä kiiruhtaa Brindisin kautta Intiaan takaisin.

Tästä pettymyksestä huolimatta oli kuitenkin suomalainen vuosikokous, joka vietettiin Tuonenkylässä, läpeensä onnistunut ja henkisesti voimakas. Monet suomalaiset jäsenet olivatkin olleet Tukholman mieliä kohottavassa juhlassa ja toivat sieltä mukanaan teosofista inspiratsionia. Sitä paitsi vieraili kokouksessamme kaksi ruotsalaista, yksi norjalainen ja kolme venäläistä teosofia, joista varsinkin venäläinen, herra C. Latinin, parilla sydämellisellä puheellaan kohotti tunnelmaa.

Ihanaa oli viettää vuosikokous omassa temppelissä. Lintu, joka oli tehnyt pesänsä huoneen sisälle, liiteli aaltoilevissa kaarissa ilmassa kuulijakunnan yläpuolella ja osotti myötätuntoaan puhujien sanoille ja soiton sävelille pienellä viserryksellä silloin tällöin. Ulkona hymyili aurinko ja paistoi temppelin akkunoista sisään korkeiden ja tuuheiden koivujen lomitse. Ne, joiden sisäiset silmät edes hetkeksi aukenivat, näkivät loistavia valo-olentoja, deevoja ja henkimaailman ihmisiä, jotka läsnäolollaan ja ajatuksillaan puhdistivat ja voimistivat temppelimme auraa. Ja fyysilliset kokouksen osanottajat tunsivat sydämissään pyhää ja kiitollista riemua siitä, että nyt silminnähtävästi Suomenkin teosofinen liike on siunattu liike.

*

Juhannukseksi ilmestyi painosta Annie Besantin ja C. W. Leadbeaterin uusi merkillinen teos *Ihminen, mistä ja miten?* Se oli todella rekordi nopean käännös- ja painatustyön suorittamisessa, sillä englanninkielinen alkuteos saapui käsiimme huhtikuun puolivälissä. Ei yhdenkään teosofin pitäisi jäädä ilman sitä kirjaa. Sen sisällön ymmärtäminen ja omaksuminen on välttämätön niille, jotka tahtovat saada selvän käsityksen siitä, millä kannalla Teosofisessa Seurassa harjotettu salatieteellinen tutkimus nykyään on ihmisen synty- ja kehityshistoriaan nähden. Se on myös välttämätön niille, jotka tahtovat seurata vastedes annettavia uusia paljastuksia salatieteellisten tutkimusten mieltäkiinnittäviltä aloilta. Kirjan hinta on Smk. 6:–, sid. 7:50. Kirjassa on 262+XVI suurta, tiheästi painettua sivua, yksi värillinen ja kolme muuta valaisevaa kuvaa.

Salaisen Opin neljäs nide ei ole vielä valmistunut painosta mutta lienee odotettavissa syksyn alkupuolella.

Syyskuu, s. 313-317

– Mitä ajattelette esperantosta? kysyi vieras, joka äsken kävi puhuttelemassa. – Tiedättehän, mitä tarkoitan: tohtori Zamenhofin luomaa kansainvälistä kieltä?

– Tiedän kyllä. Kolmattakymmentä vuotta sitten siihen jo tutustuin ja sitä osasin. Lapsuudessani olin erittäin innokas kielimies ja keksin itse useita kieliä. Hämmästyin suuresti, kun volapük ja esperanto ilmestyivät. Oli minulla mielestäni parempia ehdotuksia ja kauniimpia kuin volapük, mutta esperanton hyväksyin heti kaikesta sydämestäni.

– Niinkö? Vai on teillä niin vanhaa tuttavuutta esperanton kanssa? Vaan entä nyt? Ettekö enää sitä harrasta?

– Unohduksiin se minulta jäi, kun tulivat toiset harrastukset. Mutta sen olen nähnyt, että nyt on taas keksitty uusi kieli „ido”, joka muuten tuntuu kauniimmalta kuin esperanto.

– Kauniimmaltako? No siitä voi olla eri mieltä. Kaikkialla on tyytymättömiä. Koettavathan jotkut parannella esperantoa – „paranneltua” esperantoa idokin on, – mutta suuri yleisö ei anna itseään pettää. Se on esperanton puolella.

– Suuri yleisö?

– Niin, ettekö tiedä, kuinka paljon esperanto on levinnyt viime aikoina?

– Täytyy tunnustaa häpeäkseni, etten tiedä.

– Oi, sehän on vain kulkenut voitosta voittoon. Tätä nykyä on enemmän kuin kaksi tuhatta esperantoyhdistystä maailmassa. Joka vuosi pidetään kansainvälinen kongressi, johon saapuu toista tuhatta edustajaa. Esperanton oppikirjoja ja sanakirjoja on painettu noin 40 eri kielellä. Esperantokäännöksiä on sadottain ja alkuperäistäkin kaunokirjallisuutta esperantoksi on olemassa. Aikakauskirjoja ilmestyy suuri joukko toista sataa. Monessa kymmenessä yliopistossa, korkeakoulussa ja kauppaopistossa on esperanto oppiaineena, ja joissakuissa kouluissa se on pakollisena aineena. Matkailijoille se on suureksi avuksi. On olemassa erityinen liitto, jolla on virallisia edustajia useimmissa Euroopan kaupungeissa ja jonka tarkoituksena on opastaa matkailijoita. Entä kirjeenvaihto! Ajatelkaa, minä olen kirjeenvaihdossa kolmenkymmenen

ulkomaalaisen kanssa, m. m. erään kiinalaisen kanssa, ja me saatamme täten vapaasti vaihtaa ajatuksia, mikä muuten olisi peräti mahdotonta.

– Vai niin. Oikein te minua hämmästyttätte tiedonannoillanne.

Osaatte ehkä puhuakin esperantoa?

– Kuinka muuten? Kuulunhan äskenmainitsemaani liittoon, ja olen monta matkailijaa meillä opastanut.

– Ja te puhutte keskenänne esperantoa vapaasti?

– Esperantoa.

– Esperanto on siis jo suuri tekijä veljeyden aikaansaamiseksi ihmisten kesken?

– Tottakai, sanoi vieraani ja katsoi minuun puoleksi moittivasti. – Esperanto on suuri ase veljeyden palveluksessa.

– Tämä on sekä ihmeellistä että innostuttavaa! Todella kun ajattelee, että jos esim. kaikki teosofit osaisivat esperantoa, ei teosofisia kirjoja tarvitsisi kääntää kuin yhdelle kielelle – esperantoksi. Ja teosofisissa kansainvälisissä kokouksissa kaikki ymmärtäisivät toisiaan, kun kaikki puhuisivat samaa kieltä. Aate on valtaava ja täytyy minunkin tunnustaa, etten usko minkään elävän kielen sopivan maailmankieleksi. Elävä kieli on liian vaikea ja tekisi oman kansansa liian ylpeäksi. Neutraalinen kieli se on oleva. Mutta latinat ja sanskritit ja kreikat ovat mahdottomia nykyajan ihmisille – ja liian vaikeat. Olen kyllä aina uskonut keinotekoiseen kieleen, mutta en ole tiennyt uskoa, että se olisi esperanto.

– Esperanto se kuitenkin on, ja nyt teidän täytyy uudestaan ruveta sitä harrastamaan. Tässä on teille pieni lahja: Esperanton kielioppi suomeksi. Sen teille lahjottaa eräs kirjeenvaihtajani Unkarista, joka on teosofi ja välttämättä tahtoo, että te tutustutte teosofina esperantoliikkeeseen.

– Kiitän lämpimästi. Varmasti elvytän vanhoja muistojani lapsuudestani, ja jos vähänkin innostun, saatte nähdä pari riviä ensi Tietäjässä.

Ja tässä olen nyt suoriutunut lupauksestani. Ehkä vielä toisten otan asian puheeksi.

*

Suomalaiset teosofiveljemme Amerikassa ovat saaneet oman äänenkannattajan. Huhtikuusta lähtien on Clevelandissa ilmestynyt C:n

suomalaisen teosofisen seuran „Kipinän” toimesta „Teosofian valo” niminen kuukausilehti. Toimittajana on herra E. Kaarna, J. T. S. Sivuja on vähintään 16 ja hinta on 75 senttiä vuodelta. Tähän saakka ilmestyneet 4 numeroa ovat hektografioidut, mutta elokuun numero tulee jo ilmestymään uudessa asussa.

Voin ilolla mainita, että „Teosofian valo” on varsin hyvin toimitettu, sisältäen arvokasta ja mieltäkiinnittävää lukemista. Heinäkuun numerossa oli m. m. pitkä kirje Suomesta, kertoen meidän vuosikokouksestamme ja kesäkurseista. „Teosofian valo” voisi epäilemättä huvittaa ja tyydyttää lukijoita tällä puolen Atlantiakin, ja Teosofinen Kustannusliike kyllä välittää tilauksia, ellei niitä tehdä suoraan toimitukselta, jonka osote on: 37, Philips st., East Cleveland, O., U. S. A.

*

Ulkomaalaiset teosofiset aikakauskirjat näkyvät olevan yhtä mieltä siitä, että Tukholman kongressi oli kaikinpuolin onnistunut ja että se erityisesti on huomattava siinä vallinneen sopusoinnun ja veljeyden hengen takia. Ranskalainen sanomalehti „Le Théosophe” on julkaissut kuvitetun albumin „Le congrés de Stockholm”, joka tekee hyvästi selkoa kokouksen ohjelmarikkaista päivistä. Albumin hinta on Smk. 2:20 ja voidaan tilata Teos. Kirjakaupasta.

*

Syyskuun ajalla ilmestyy pari uutta teosofista teosta:

Suomen Teosofisen Seuran kuudes vuosikokous 1913. Hinta 50 p.

Mabel Collins, *Kajastuksia kaukomailta ja*

Pekka Ervast, *Suomen kansallishaltia.*

Toisiakin uutuuksia on pian odotettavissa m. m. Veikko Palomaan *Johdonmukaisuuden laki.*

*

„Kuudes ja seitsemäs Mooseksen kirja” niminen kabbalistinen teos on viime vuonna painettu suomeksi Tampereella ja arvattavasti jonkunverran levitetty maassamme. Tekstipuoli „Israelilaisten taikavoima” ja „Uuden liiton aika” (siv. 27-82), sisältää paljon mieltäkiinnittävää, jollei kiinnitä

huomiotaan siihen juutalaisuuden ihailuun ja „pakanuuden” huonommuuden todisteluun, joka on kirjoituksen punaisena lankana. Voihan ottaa lukiessaan sanat „israelilainen” ja „pakana” niiden mystillisessä merkityksessä! Silloin „israelilainen” on sama kuin Valkoiseen Veljeskuntaan kuuluva ja „pakanoita” ovat kaikki tavalliset ihmiset omine tietäjiineen ja näkijöineen.

Sitä vastoin useimmat lukijat empimättä nimittäisivät kirjan kokeellista eli käytännöllistä puolta „taikauskoksi”. Tämä onkin sen osan paras suojustin. Sillä jos niitä on – ja niitä epäilemättä on, – jotka kirjan neuvojen mukaan rupeavat „tauluja” ja „sinettejä” valmistamaan ja henkiä manaamaan, antautuvat he tietämättään alalle, josta heillä on liian vähän käsitystä ja joka sentähden tuottaa heillä turmiota yhtä helposti kuin sitä menestystä, jota etsivät. Magian harjottaminen itsekkäässä tai persoonallisessa tarkoituksessa on kammottavaa uhkapeliä luonnon salaisten voimien kanssa, ja epäitsekäs ihminen ei maagillisissa toiminnoissaan turvaudu seremoniallisiin noitatemppeihin.

Osottavathan muuten jo sivulla 7 käytetyt sanat „. . . kaikkien niiden neljän Pyhän Evankelistan . . .”, ettei ole totta, mitä sivulla 4 väitetään, nim. että „nämä kaksi kirjaa ilmoitti Jumala Kaikkivaltias, Hänen uskolliselle palvelijalleen Moosekselle Sinain vuorella” j. n. e., sillä Mooses ei vielä mitään tiennyt evankelistoista.

*

Viisitoista vuotta sitten kuoli kaksi runoilijamme, Tavastsjerna ja Topelius. Heidän äidinkieliensä oli ruotsi, ja ruotsin kielellä he runonsa sepittivät. Mutta jokainen suomalainen, vanha ja nuori, tuntee ainakin Zacharias Topeliuksen nimen ja tietää sydämensä koko vakaumuksella, että hän – Z. T. – rakasti Suomea, sen maata ja kansaa. Tuskin oli vuosi kulunut hänen kuolemastaan maaliskuussa 1898, kun n. k. helmikuun manifesti uhkaavana pyrstötähtenä ilmestyi maamme valtiolliselle ja yhteiskunnalliselle taivaalle. Tämä pyrstötähti pyyhkäisi mennessään ylimielisen kiihkon kansamme ruotsinkielisestä aineksestä ja valmisti ruotsalaista uudestisyntymistä maassamme: ylpeyden ja ahdasmielisyyden asemasta kasvaa nyt suvaitsevaisuus, veljeys ja kunnioitus suomenkieltä puhuvia kohtaan. Missä on muutoksen salaisuus? Suuret runoilijamme ja

isänmaanrakastajamme, edellämainitut ja ennen heitä kuolleet, ovat „toisella puolen” tehneet voimakasta työtä kansamme herättämiseksi.

Tänä vuonna on kuollut kolme runoilijasielua, jotka suomen kielellä lauloivat: Pietari Päivärinta, Paavo Cajander ja Johannes Linnankoski. Kolme sielua, jotka sydämensä voimalla rakastivat tätä maata ja tätä kansaa, jotka paljon sisässään taistelivat, paljon voittivat ja paljon ihanaa näkivät rakkaudesta Suomenmaahan!

Mikä nyt on edessämme lähinnä tulevana aikana? Mikä vaara uhkaa suomenkieltä ja suomalaisuutta?

Tietäkäämme: mitä suomalaisuudessa on totta, se ei häviä eikä mistään kärsi. Työntekijöiden joukko toisessa maailmassa on lisääntynyt kolmella hehkuvalla sielulla. Henkensä tarmolla he antautuvat työhön suomalaisen kulttuurin puolesta! Oma uskomme Suomen tulevaisuuteen lujittuu ja vahvistuu, kun näemme, että jumalien mahtava palvelija Tuoni korjaa työmiehet oikealla ajalla siihen maahan, jossa heidän vaikutusvaltansa kansallishaltian auttajina on tuntuvin.

Lokakuu, s. 361-367

Teosofisen Seuran presidentti, Mrs. Annie Besant, täytti lokakuun 1 p:nä 66 vuotta. Rakkaudella häntä ajattelevat monet sydämet maan päällä, monet vainajat tuonelassa, monet enkelit taivaissa.

Kaksikymmentäneljä vuotta hän on kuulunut Teosofiseen Seuraan ja koko ajan ollut sen ahkerimpia ja etevimpiä työntekijöitä. Lukemattomat ovat hänen esitelmänsä ja puheensa, hänen kirjoituksensa ja artikkelinsa, monilukuiset hänen kirjansa teosofisen maailmankatsomuksen puolesta. Seitsemän vuotta hän kohta on ollut Teosofisen Seuran presidenttinä, ja vaikka suuret ja tuhoisat myrskyt hänen presidenttiaikanaan ovat Seuraa tärisyttäneet, on T. S. niistä huolimatta – tai ehkäpä niidenkin johdosta – yhä vain vahvistunut ja kasvanut. Näinä seitsemänä vuotena on kansallisseurojen (sektionein) luku kasvanut 11:sta 23:een, siis enemmän kun kaksinkertaiseksi! Loosheja on nykyään Seurassa yli tuhat ja jäseniä 24,000. Pieni tämä lauma on verrattuna sivistyneen ihmiskunnan satoihin miljoneihin, mutta älkäämme unohtako, että maan päällä on toisiakin seuroja, jotka kannattavat teosofista maailmankatsomusta: paitsi Yleistä Veljeyttä, Antroposofista Seuraa ja Judge-seuroja y. m. suorastaan teosofisia seuroja on lukuisia okkultisia ja psyykkisiä liittoja, joiden ohjelmana on – tietien tai tietämättään – valmistaa uuden ajan ja uuden sivistyksen tuloa.

Teosofinen Seura, jonka suhde Valkoiseen Veljeskuntaan on tarkotettu olemaan erikoista laatua, kulkee lipunkantajana ja tienviittaajana näiden lukuisain liikkeiden keskellä. Suuri on kulloinkin T. S:n presidentin vastuunalaisuus ja vaikea hänen tehtävänsä. Sitä ei helpota muu kuin Seuran jäsenten teosofinen itsetietoiuus. Mikäli jäsenet näkevin silmin ottavat osaa Seuran työhön ja tehtävään, sikäli he auttavat presidenttiä kantamaan kuninkaallista viittaansa.

Eläköön vielä kauan Mrs. Annie Besant, säilyköön hänen terveytensä ja tarmonsa. Toivokaamme, että hän yksimielisesti tulee ensi vuonna valituksi uudelleen presidentiksi jatkamaan siunauksellista työtään maailman hyväksi.

*

Annie Besantin ensimmäisiä toimenpiteitä presidentiksi tultuaan oli antaa perustuskirja Suomen Teosofiselle Seuralle. Suomen T. S. on täten varsinaisesti kulkenut hänen merkissään. Edellisen eli Leadbeater-myrskyn nuori Seuramme onnellisesti sivuutti, mutta toisessa – antroposofisessa – myrskyssä se kadotti joukon innokkaita ja vakavia teosofejia. Tätä lukuunottamatta on Suomen T. S. hiljalleen kasvanut sekä ruumiillisesti että henkisesti. Seitsemän vuotta sitten, kun Seuramme syntyi, oli seitsemän pientä looshia, jotka hapuilevin askelin lähtivät tuntemattomalle teosofiselle työtaipaleelle. Monet jäsenet ovat matkalla väsyneet, monet eronneet, jotkut hylänneet. Mutta kantajoukko on pysynyt uskollisena ja sen rivit ovat vuosi vuodelta lisääntyneet. Tänäpäivänä meillä on 22 looshia ja 564 jäsentä.

Painavampia arvostelun vaa'assa kuin jäsenten ja looshien lukumäärä ovat sisäisen voiman ja hengen ilmaukset. Suomen teosofinen liike, joka on luonut itsellensä päämajan, on sillä teollaan astunut kansallisten teosofisten seurojen eturintamaan. Mutta näyttää siltä, että Suomi ei tähän pysähdy. Aivan kuin India tulee nähtävästi Suomikin saamaan looshimajoja ympäri maata. Siellä täällä maaseudulla tuumitaan jo tämmöisiä ja Mikkelissä tuuma on toteutunut.

Suureksi ilokseni saatan tähän painattaa seuraavan kertomuksen Mikkelin looshimajan vihkiäisistä, joka on Tietäjälle lähetetty:

„Kirkkainta kultaansa valoi aurinko yli Angervoniemen tuoksuvien kukkasarkojen ja sen rantoja kiertävän tyynen virran syyskuun ensimmäisenä sunnuntaina, kun Mikkelin looshien jäsenet hiljaisina astuivat

'Itälään', uuteen kokoushuoneustoonsa, joka tohtori W. Angervon perheen suurenmoisena lahjana nyt valmiina seisoi seppelein ja kukkasin koristettuna. Aistikkaasti sisustettu kookas, valoisa kokoushuone teki enemmän lämpimän kodin kuin tavallisen luentosalin vaikutuksen; siellä tervehti tulijoita tutut, rakkaat Mestarien kuvat, ovien yläpuolelle oli kullankeltaisin kirjaimin valkealle pohjalle ommeltu sanat – toiseen: 'Ommani padme-hum' – 'Rauha kaikille olennoille', toiseen: 'Totuus on korkein uskonto'. Puheenjohtajan tuolin takana itäisessä akkunassa loisti viisikantainen tähti ja sen yläpuolella Otava.

„Paitsi varsinaista kokoushuonetta on rakennuksessa kookas veranta, eteinen, sivuhuone, johon kirjakauppa on sijoitettu ja toisessa kerroksessa vierashuone matkustaville teosofeille ja E. S. huone.

„Kokouksen alotti tohtori Angervo lukemalla 84 psalmin ja jätti sitten sydämiin käyvin sanoin uuden talon looshien käytettäväksi. Sen jälkeen luettiin juuri saapunut looshilehti ja suunniteltiin alkavan vuoden työ-ohjelma, josta mainittakoon päätös pitää julkisia esitelmiä ainakin kerran kuukaudessa. Vielä oli ohjelmassa tilaisuutta varten sepitetty runo, kirjetelma 'Hiljaisen rukouksen kirkko' ja lopuksi mietiskely.

„Samana päivänä iltana piti tohtori Angervo julkisen esitelmän Buddhasta. Yksinkertaisesti, mutta henkevästi ja lämmöllä esitettiin tuon 'meidän veljistämme ensimmäisen' elämästä ja opista tärkeimmät kohdat, ja moni kuulijoista tuntui ihmetelleen, miten paljon yhtäläisyyksiä on Buddhalla ja Kristus Jeesuksella.

„Harras, kohottavan juhlallinen tunnelma vallitsi kumpaisessakin kokouksessa. Monet tunsivat korkeampain olentojen läsnä-olon ja näkeviä silmiä häikäisi heidän kirkkautensa.

„Unohtumattoman muiston jätti tämä sunnuntai läsnäolijoiden mieleen. Mutta samalla heräsi kysymys: 'kuinka olemme ansainneet tällaisen suuren lahjan, tällaisen kodin ja hiljaisen lepopaikan?' Ja kiitolliset – lahjottajan sydäntulen sytyttämät sydämet vastasivat: 'Tehdäksemme työtä yhteishyvän puolesta. Hän, joka meille tämän kodin antoi, ei kaipaa kiitoksiamme, mutta sentään voimme kiitollisuuttamme osottaa omistamalla voimamme samaan työhön, joka on hänen elämänsä suuri pyrkimys: levittää valoa, kylvää tiedon kultajyväsiä.'

„Ja niinpä nyt loistakoon tämä pieni majakka yli maan kertoen veljillemme, että jos *yhden* uhrautuvaisuus on pystyttänyt tällaisen huoneen, eivätkö monet, yhdistyneet kädet saa aikaan yhtäpaljon ja

enemmänkin kukin paikkakunnallaan! Jokainen ymmärtää näiden pikku temppeleiden merkityksen ja varmaankin on ennen pitkää kohoava Itälän kaltaisia totuuden vartiopaikkoja ympäri Suomen.”

Siihen toivomukseen yhdyn koko sydämelläni. Jos tahdotte oppia rakastamaan teosofiaa ja Teosofista Seuraa, tehkää sille hyvää, palvelkaa sitä. „Jos tahdotte oppia totuutta tietämään, kätkekää sanani ja tehkää mitä teille käsen.”

*

Joensuun Valontaimi-looshin puheenjohtaja on kiertokirjeessä Seuramme loosheille tehnyt mainion ehdotuksen. Nyt kun Seuramme ensi marraskuussa on ollut Suomessa olemassa seitsemän vuotta, olisi aika joka looshin ryhtyä vakavaan ulospäiseen työhön teosofisen maailmankatsomuksen levittämiseksi paikkakunnallaan. Työ voitaisiin kauniisti alottaa toimeenpanemalla yleinen „teosofipäivä” ympäri Suomea marraskuun 2 p:nä, joka on suotuisa astrologisesti. Jokainen looshi pitäisi julkisen juhlakokouksen, jossa m. m. luettaisiin ääneen ylisihteerin pitämä esitelmä, ellei omaa puhujaa ole.

Kannatan tätä ehdotusta. Ehdotan, että iltama alkaisi soitolla tai laululla, jonka jälkeen seuraisi looshin puheenjohtajan ehdottama ja määrittelemä yhteinen mietiskely teosofisen asian hyväksi. Sitten pidettäisiin esitelmä ja soitettaisiin tai laulettaisiin. Lopuksi joku tekisi lyhyesti selkoa kirjasta *Suomen kansallishaltia*, jonka jälkeen kirjaa myytäisiin läsnäoleville.

Ehdotan vielä, että kaikki teosofit ja teosofian harrastajat sinä päivänä ajattelisivat teosofisen liikkeen tehtävää Suomen tulevaisuuteen nähden. Huolimatta siitä onko paikkakunnallani looshi tai kuulunko edes jäsenenä Teosofiseen Seuraan, voin täten tehokkaasti ottaa osaa voimakkaan ajatusaallon vierittämiseen yli Suomenniemen. Ei kukaan ole niin köyhä eikä niin heikko, ettei hän ihmisenä kykene kansaansa auttamaan. Jokainen voi olla voimapatterina, josta vyöryvät ajatusvirrat saavat uutta sähköä suoniinsa.

Yhteisvoimin siis yhteistyöhön marraskuun 2 p:nä 1913! Ja tutkikoon sitä ennen jokainen auttaja „Suomen kansallishaltia”.

*

Kirjotukseni elokuun Tietäjässä Suomen naisille näkyy siellä täällä herättäneen vastakaikua myötätuntoisissa sydämissä. – Niinpä tohtori Maikki Friberg kirjottaa Naisten Äänessä (uutisen alku- ja loppusanat):

„Tietäjässä, teosofisen liikkeen äänenkannattajassa, on toimittajan kirjottama, huomiota herättävä vetoaminen Suomen naisiin . . . Naisten Ääni, joka aina on ollut sillä kannalla, että puolueriidat ovat sivistyksemme suurin vaara ja kansalaisten siveellisen tason alentaminen, iloitsee siitä, että tällaisia kehotuksia maamme naisille lausutaan.”

Matti Kurikka kirjottaa New-Yorkin Uutisissa syyskuun 13 p:nä:

„**Teosofia ja naiset.** Joskin minä olen silloin tällöin havainnut Suomen teosofisen liikkeen johdossa taipumusta kaavamaiseen oikeaoppisuuteen, täytyy minun rehellisesti tunnustaa, ettei Suomen T. S:n johtaja suinkaan virallisesti tunnusta eikä kannata totuuden etsinnän häiritsemistä millään kaavamaisuudella. Siitä syystä on aivan luonnollista, että kaikki, mitä saamme Suomen teosofien äänenkannattajassa, „Tietäjässä”, lukea on yleensä sopusoinnussa meidän lehtemme laajan ohjelman kanssa. Tässä suhteessa on minulla nyt mainittava tuoreimpana esimerkkinä toimittaja Pekka Ervastin kirjoitus viimeksi tänne saapuneessa „Tietäjässä”. Hän näet siinä kääntyy voimakkaasti Suomen naisten puoleen ja kehottaa naisia kaikista puolueista ojentamaan toisilleen sisaruuden käden ja muodostamaan yli noitten riidellä nahistavain puolue-pukarien päitten yleisen Suomen naisten liiton.

(Seuraa muutamia otteita.)

Nämä otteet riittääköön osottamaan, että Pekka Ervast naisasiassakin on meidän liittolaisemme; hän vetoaa naisiin ja naisominaisuuksiin yhteiskunnallisessa kehityksessä pois nykyisestä miesten rakentamasta huijausjärjestelmästä aivan samalla tavalla kuten me olemme jo vuosikausia vedonneet. Minun on siis sangen hauska todeta tämä sopusointuisuus meidän ja heidän välillään.”

Voin vielä lisäksi mainita, että kirjotukseni johdosta on ainakin kahdessa paikassa teosofinaisia liittynyt yhteen ryhmiin, jotka säännöllisesti kokoontuvat yksimielisesti mietiskelemään ja keskustelemaan naisen tehtävistä ja tulevasta sivistyksestä.

*

Idän Tähtien järjestön pääaikakauskirja, Alcyonen toimittama *Herald of the star*, joka tähän saakka on ilmestynyt Indiassa neljä kertaa vuodessa,

tulee ensi tammikuusta painettavaksi Lontoossa ja ilmestyy joka kuukauden 11 p:nä, laajeten suuresti sekä kooltaan että sisällöltään. Uudessa asussaan se aikoo käsitellä m. m. seuraavia kysymyksiä: a) minkä uusien periaatteiden tulee hallita kansalaisihanteita sekä eri rotujen ja maiden suhteita toisiinsa; b) mitä suhteita on saatava aikaan maailman eri uskontojen välille; c) mitä erilaisia menettelytapoja ne, jotka uskovat maailmanopettajan pikaiseen tuloon, voisivat käyttää niiden moninaisten yhteiskunnallisten pulmien yhteydessä, jotka kohtaavat meitä kaikissa maissa ja kaikilla inhimillisen toiminnan aloilla ja joita ovat esim. eri kansanluokkien väliset suhteet, köyhäin tila, n. k. rikollisten asema, työnhankinta kaikille, terveelliset huvitukset, terveyshoito j. n. e.; d) mitä suhteita meillä pitäisi olla toisiin luontokuntiin ja toisiin kehitysjärjestelmiin, esim. *deeva*-kehitystöön.

Kuten näkyy, on *Heraldin* ohjelma laajakantoinen ja korkealle tähtäävä.

Muuten olen Idän Tähdän järjestöstä saanut sen vaikutelman, että se vähitellen kasvaa itsetietoisemmaksi tehtävästään. Personallinen elementti, joka olisi voinut tulla sille vaaraksi, kaikkoo ja se antautuu yhä itsetietoisemmin palvelemaan uusia aatteita yleensä ja valmistamaan uuden sivistyksen tuloa. Se vetää teosofisen maailmankatsomuksen jokapäiväiseen elämään ja näyttää, millä tavalla uutta elämänymmärrystä voidaan käytännössä toteuttaa. Meidän työmme Suomessa, joka jo vuosikautia on itsetietoisesti tarkottanut Suomen tulevaa onnea ja henkistä kulttuuria, on täten ollut työtä Idän Tähdän merkissä, vaikkei I. T. järjestöä vielä ollut olemassakaan.

*

Kustannusliikkeemme on taas julkaissut pari uutta teosta:

Veikko Palomaa, *Johdonmukaisuuden laki*. Hinta Smk. 1:–, sid. 2:–.

Pekka Ervast, *„Hiljaisuuden ääni“*. Hinta 60 p.

Aikomuksemme on jouluksi saada painosta kauan odotettu lasten kirja. Se tulee sisältämään teosofishenkisiä satuja ja olemaan runsaasti kuvitettu. M. m. tulee useampia värillisiä erään suomalaisen taiteilijan maalaamia kuvia, ja kirja sopii annettavaksi kenen käteen tahansa. Toivomme sille hyvin suurta menekkiä, sillä pieni kustannusliikkeemme antautuu uhkarohkeaan yritykseen, kustantaessaan tämmöisen „hirmuisia rahoja“ maksavan kirjan. Mutta kyllä kirja lapsille iloa tuottaa!

*

Tämän numeron mukana jaetaan Amerikan tilaajille Tietäjän tilausilmoitus v:lle 1914, jotta asianharrastajamme ajoissa ryhtyisivät hankkimaan Tietäjälle runsaasti tilaajia.

Marraskuu, s. 417-425

Annie Besant kirjottaa lokakuun *Theosophist'*issa:

„Taas aikakauskirjamme on päässyt vuotensa päähän – hyvin myrskyisen vuoden. Minulle se on ollut elämäni tuskallisin vuosi, on ollut miltei keskeymätöntä kärsimystä ja vain jatkoa kymmenelle sen edellä käyneelle tuskalliselle kuukaudelle. Tammikuusta lokakuuhun 1912 levitettiin mitä julmimpia panetteluja vanhemmasta holhotistani kaikkialle yli maailman. Lokakuussa 1912 alkoi oikeusjuttu, joka toistaiseksi on temmannut rakkaat poikani minun suojeluksestani ja pakottanut heitä etsimään turvaa muiden luona – siunatkoon meidän kaikkien Isämme niitä, jotka ovat antaneet heille suojaa. Taistelu on ollut hyödyllinen, sillä Alcyonen nimi on puhdistunut, Teosofinen Seura on tunnustettu moitteettomaksi, ja herjaus on nyt kaikeksi onneksi kääntynyt kokonaan minua vastaan. Sen nuorukaisen maine, jota olen suojellut, on tahraton, Seura ei ole kärsinyt vauriota, ja loka, joka minua vastaan viskataan, ei merkitse mitään. Loka tarttuu ainoastastaan siihen, missä ennestään on lokaa, johon se voi takertua, ja kaikki minua vastaan tehdyt rumat syytöksest eivät minua vahingoita muiden kuin hyvin harvojen silmissä. Eikä minulla, jonka Mestarit ovat määränneet sanansaattajakseen, ole mitään syytä valittaa. Kärsimys on kaikkien niiden tunnusmerkki, jotka tuovat maailmaan suuria sanomia ja ennustuksia tulevasta ajasta. Eikö Kristus sanonut halveksittujen seuraajiensa pienelle joukolle: „Samoin on vainottu profeettoja, jotka ovat olleet ennen teitä; iloitkaa siis ja riemuitkaa?” Eikö runoilija ole laulanut:

Oikeus aina käy mestauslavalle,
vääryyden paikka on kuningasistuun.

„Maailma on aina naurulla vastaanottanut ja ristiinnaulinnut Vapahtajansa, ja jos kärsimys ei kohtaisi apostoleita, eivät he saisi täydellisyyden sinettiään. Tätä kirjottaessani ei valitusta oikeuden

päätöksestä vielä ole ratkaistu, mutta kaikki mahdollinen paha on jo tehty, ja pahin on jo ohitse. Tuleva vuosi ei voi poveensa kätkeä mitään niin pahaa, kuin mennyt vuosi on meille antanut, sillä ei voi enää sanoa mitään niin julmaa ja niin ansaitsematonta, kuin jo on sanottu.

„Mikä on tuloksena kaikesta tästä hälinästä ja melskeestä? Teosofisessa Seurassa vallitsee voima ja yhteistunto, jolla ei ole vertoja sen menneisyydessä. Vihdoinkin se on armeija eikä hajalauma, ja sen eturivit marssivat väistymättä eteenpäin uutta aikaa kohti luottaen johtajiinsa ja itseensä ja takanaan suuri joukko, kaikki yhtä iloisina ja luottavaisina. Tämä järjestö voi tehdä paljon enemmän työtä kuin mikä menneisyydessä on ollut mahdollista. Olemme keskuudessamme lopettaneet taistelun järjestyksen ja vapauden välillä kihlaamalla ne toisiinsa täydellisen suvaitsevaisuuden kihlasormuksella. Täydellinen yksilöllisen mielipiteen vapaus; täydellinen luottamus johtajiin, joiden merkinä on tiedon sotisopa ja kärsimyksen kruunu – vanha voitollisen ristin merkki. Niille, jotka eivät suostu seuraamaan, on yllinkyllin muuta työtä, joka vain odottaa heidän käsiään, tunnustettua, kunnioitettua ja hyödyllistä työtä. Mutta suuri joukko astuu eteenpäin. Jokaisessa maassa näemme tämän palvelevien veljien joukon, joka on järjestynyt palvelusta tekemään.”

*

„Missionstidning för Finland” nimisen Suomen Lähetyslehden ruotsalaisen painoksen lokakuunnumerossa oli „Från när och fjärran” (Läheltä ja kaukaa) otsakkeen alla m. m. seuraava uutinen:

„Rouva Annie Besant, teosofian tunnettu esitaistelija, on viime vuonna nähnyt hyväksi pitemmäksi aikaa muuttaa Intiasta Englantiin, koska hänen hartaimmat kannattajansa siellä ovat häneen loukkaantuneet eivätkä enää tunne täyttä luottamusta häneen. Hän oli nimittäin julistanut, että eräs mahatma (suuri henki) Himalajan seuduilla oli ilmottanut hänelle, että toinen Kristus on aikeessa tulla maailmaan nuoren brahminin muodossa. Tämä ihmepoika ilmestyy näet maan päälle aina 30,000 vuoden kuluttua. Vähän aikaa tämän jälkeen hän julkisesti esiintyi nuoren brahmiininuorukaisen seurassa, kutsuen tätä „Idän tähdeksi.” Hän tuumi samannimisen seuran perustamista. Tämä oli kuitenkin liikaa hänen kannattajiensakin mielestä, ja hän oli pakotettu vetäytymään pois. Nytemmin on tämän nuorukaisen isä haastanut hänet (Mrs. Besantin)

oikeuteen siitä, että hän oli houkutellut nuorukaisen luoksensa ja estänyt häntä lähtemästä pois. Askarrellessaan tällaisissa salaisissa asioissa ihminen helposti taivaita tavottelevista yleivistä aatoksista joutuu semmoiseen, joka herättää halveksivan hymyn. Kun ei tahdo alistua totuutta kuuntelemaan, joutuu uskomaan ilmeistä valhetta.”

Koska hyväntuulinen uutinen „Missionstidning”in kanssa levisi laajoihin piireihin, arvelimme sopivaksi siihen vastata, jonka tähden kirjoitin seuraavan oikaisun, jonka suomennettuna julkaisen:

„Suomen Lähetyssanomien” Toimitukselle.

Saatuahan tietää uutisesta, joka koskee Mrs. Annie Besantia ja teosofista liikettä ja joka otsakkeella „Läheltä ja kaukaa” (Från när och fjärran) on otettu arv. lehtenne lokakuun numeroon, allekirjottanut vakuutettuna siitä, että „Suomen Lähetyssanomia” ei tietensä tahdo levittää erehdyttäviä tietoja eikä herättää lukuisissa lukijoissaan vääriä käsityksiä, rohkenee täten lähettää oikaisun mainittuun uutiseen ja pyytää kohteliaimmin, että arv. Toimitus ottaa tämän oikaisun „Lähetyssanomien” ensi numeroon.

Kun jokainen uutisen lause sisältää useampiakin erehdyttäviä tietoja, vaatisi seikkaperäinen vastine enemmän tilaa lehtenne palstoilla kuin minä rohkenen pyytää, jonkavuoksi toivon saavani ainoastaan lyhyesti esiintuoda tosiasioita.

Ensimmäinen lause. Mrs. Annie Besant, Teosofisen Seuran presidentti, ei suinkaan ole luopunut tavastaan viettää talvensa Intiassa ja lämpimän vuodenajan Euroopassa: ainoastaan tänä vuonna hän oli estetty viipymästä Euroopassa kauemman aikaa kuin kolme viikkoa.

Toinen lause. Vuodesta 1909 lähtien Mrs. Besant on julkisesti lausunut sekä Intiassa että Euroopassa ja Amerikassa, että suuria muutoksia on tulossa ihmiskunnan historiassa, syystä että se Maailmanopettaja, jota länsimailla nimitetään Kristukseksi, aikoo jälleen esiintyä maan päällä. Tässä ei siis ole kysymys „toisesta” Kristuksesta, ja lienee syytä viitata siihen, että monet sekä lahkot että yksityiset ihmiset kristikunnan piirissä samaten uskovat Kristuksen läheiseen tulemiseen. Mrs. Besant on myöskin saanut tehtäväkseen sopivan kasvatuksen ja harjotuksen kautta valmistaa eräitä nuorukaisia, joista Kristus sitten voisi valita välikappaleensa. Sillä samoin kuin Hän Palestiinassa käytti hyväkseen Jeesus nazaretilaisen ruumista, johon Hän astui Jeesuksen kasteessa, pitäisi Hänen nytkin menetellä samalla tavalla.

Kolmas lause. Suurimmat toiveet tässä suhteessa Mrs. Besantilla on nuoresta hindulaisesta, Mr. Krishnamurtista, jonka vaatimaton, epäitsekkäs ja puhdassydäminen olemus on tehnyt valtavan vaikutuksen kaikkiin, jotka ovat joutuneet tekemisiin hänen kanssaan. Jo 14-vuotiaana hän kirjotti kirjasen „Mestarin jalkojen juuressa”, joka on levinnyt laajalle mitä useimmilla kielillä. Puhe siitä, että hän muka ilmestyy maan päälle „aina 30,000 vuoden perästä”, on kokonaan tuulesta temmattu. Sitävastoin teosofit itämaalaisten tavoin uskovat, että jokainen ihminen itsessään on henkiolento, joka monta kertaa syntyy maan päälle.

Neljäs lause. Mrs. Besant ei laisinkaan peittele niitä toiveita, joita hänellä on Krishnamurtista, ja itse asiassa se on vaikeimpia niistä kokeista, jotka nuoren hindulaisen täytyy läpikäydä – se nim., että monien katseet ovat häneen suunnatut. Mutta häntä ei milloinkaan ole sanottu „Idän tähdeksi”.

Viides lause. Sitävastoin Mrs. Besant on vahvistanut „Idän tähti” nimisen järjestön perustamisen, jonka järjestön jäsenet uskovat Kristuksen palaamiseen maan päälle ja vakavasti ajatuksissaan, mielessään ja sydämessään valmistuvat Häntä vastaanottamaan. Tämän järjestön ulkonainen pää on Krishnamurti. Järjestö on levinnyt yli koko maailman.

Kuudes lause. Mrs. Besant ei ole „vetäytynyt syrjään”, sillä siihen hänellä ei olisi ollut minkäänlaista syytä, vaan hän on yhä Teosofisen Seuran presidenttinä ja „Idän tähden” järjestön suojelijana.

Seitsemäs lause. Muutamia vuosia sitten Krishnamurtin varaton isä kirjallisen sopimuksen kautta jätti sekä hänet että hänen nuoremman veljensä Nityanandan kokonaan Mrs. Besantin huostaan, mutta on tosin nyt teosofisen liikkeen vihollisten yllyttämänä pannut vireille oikeusjutun Mrs. Besantia vastaan saadakseen pois poikansa. Se ei kuitenkaan ole hänelle onnistunut ja tulee tuskin onnistumaankaan, sillä pojat, jotka Mrs. Besantin kustannuksella saavat ruhtinaallisen kasvatuksen Englannissa, ovat selittäneet, että he eivät aio jättää kesken opintojaan, vaan tulevat pahimmassa tapauksessa vetoamaan englantilaiseen lakiin, ja ovat samalla valittaneet, että heidän isänsä on joutunut pahansuopien panettelijoiden uhriksi.

Rohkenen vielä ristisiteessä lähettää arv. Toimitukselle muutamia suomenkielisiä kirjasia . . . (Idän Tähden kirjaset ja „Mestarin jalkojen juuressa”).

Idän Tähdellä oli lokakuun 25-26 p:nä suuri kokous Lontoossa, johon edustajia oli saapunut eri maista. Suomesta olivat lähteneet Idän Tähten sihteeri herra Toivo Vitikka, I. T:n varsinaisena edustajana ja hänen seurassaan rouva R. L. Tuonenkylästä. Paljon henkistä hyvää toivottiin heidän voittavan matkallaan ja tuovan mukanaan palatessaan kotimaahan.

*

„Kyllä jaksamme ja osaamme, kun uskoa on”, ajattelin, saadessani Hullista kirjeen, josta lainaan tähän seuraavan otteen:

„... minä olen alottanut työn aattemme eteen, olen ottanut ensimmäisen askeleen tiellä, jossa ei tunneta teosofian valoa. Minä tunnen, että olen pieni, heikko, mutta huolimatta tästä, huolimatta aivan karusta maaperästä, minä uskalsin. Nähdessäni pimeyden ja raakuuden, nämä kaksi hädän merkkiä, nähdessäni myöskin ettei kirkon saarnat voi kurjuutta poistaa, vaan että, päinvastoin, ne työntävät ihmisiä kirkon sitä huomaamatta suurempaan kurjuuteen, niin nähdessäni tämän, en voinut seistä paikoillani, minun *täytyi* ryhtyä työhön.

„Asia on sillä lailla, että täällä Hullissa on koko joukko suomalaisia, siirtolaisia sekä merimiehiä. Täällä on myöskin kirkko. Pappi on aivan nuori ja tuntuu kokemattomalta. Pistäytyessäni kirkkoon huomasin heti, ettei kirkon saarnoilla täällä ole menestystä, ne kun tuntuivat niin kovin ikäviltä ja yksitoikkoisilta. Jo ensi kerran istuessani kirkon penkillä teki mieleni sanoa papille astuppa, veliseni, alas saarnatuolista ja salli minun tulla sijallesi. Mutta minä odotin kaksi sunnuntaita. Kolmantena ehdotin papille, että enköhän minä saisi ryhtyä työhön merimiesten keskuudessa. Hän otti lämpimästi vastaan ehdotukseni ja puolestaan ehdotti, että jo seuraavan päivän illalla pitäisin puheen raittiusiltamassa.

„Minä olin tietysti äärettömän iloinen ja juhallisesti samana päivänä ryhdyin kirjottamaan raittiudesta. Kirjotin 8 täyttä arkkia. Kuvailkaapa nyt mielialaani, kun eilisen päivän (maanantain) illalla, kolme tuntia ennenkuin esiintymiseni piti tapahtua, tuli käsky, voimakas käsky, jota vastaan ei ollut tinkiminen, etten saisikaan lukea, mitä olin kirjottanut, vaan että minun on puhuttava ihmisen eri ruumeista. Minä hämmästyin, minut valtasi kauhu. En koskaan ole esiintynyt edeltäpäin siihen valmistautumatta. Riensin ystäväni, tšekäläisen looshin puheenjohtajan luo kertomaan huolestani. Tartutin häneen pelkoni ja hän tahtoi välttämättömästi tulla mukaani kirkkoon. Minä vapaisin pelosta; käteni, jota Rva Wilson piti omassaan, oli

kuin elävä. Mutta laulu on laulettu, pappi on puhunut parin raamatunlauseen johdosta, on rukoiltu, laulettu vielä yksi laulu ja minulle tehdään merkki, että nyt saan nousta. Silmäys ystävääni, kädenpuristus ja minä nouden . . . Mutta merkillistä, kun vain avasin suuni lausuakseni ensimmäisen sanan, oli pelkoni kuin poispuhallettu, kummallinen rauha täytti olentoni, järkeni avartui, tunsin olevani kahdessa maailmassa yht'aikaa ja minä puhuin ja puhuin . . . Ajatellun varastosta tulvi esille sanoja ja lauseita aivan itsestään. Tunsin varmuutta, voimaa, tunsin kasvavani, tunsin itseni hallitsijaksi . . . Minä lopetin, istuin paikalleni ja ystäväni kuiskasi korvaani: „en enää vast'edes pelkää puolestanne.”

„Keskiviikkona, siis huomenna, tulen puhumaan merimiestalolla. Tällä kertaa en kirjota edeltäpäin, vaikkakin sama pelko täyttää minut edeltäpäin. Eilen illalla tulin vakuutetuksi siitä, että kun me tahdomme auttaa, niin saamme itsekin apua.

„Luulen, että tulen kohtaamaan vaikeuksia ja esteitä, tšekäläiset siirtolaiset kun ovat läpeensä „uskovaisia” ja merimiehet „jumalattomia”, mutta yrittää tahdon; tahdon rakentaa tänne Hulliin pienen majakan merimiehiä varten. Kunpa minulla vain olisi tarpeeksi viisautta ja voimia.

„Minä ajattelin ryhtyä hyvin varovaisesti, mutta joku voima sisälläni sanoo, että tulee toimia suoraan, sanoa kaikki, mitä tarvitaan kulkematta kiertoteitä . . .

Anna Å.”

Sama kirjeenvaihtaja ja innokas Seuramme jäsen kirjottaa myöhemmässä kirjeessään näin:

„Tulin juuri merimiestalolta. Oi, kuinka minä pidän näistä merimiehistä! Näkisittepä kuinka heidän silmänsä kirkastuvat lämpimästä sanasta. Puhuin heille teosofiasta. Miettiväisinä he istuivat koko ajan ja kun lopetin, eräs heistä sanoi: tämä on totta, tämä on oikeata, sillä olen n. k. pakanoiden keskellä nähnyt, kuinka jaloja ihmiset ovat ulkopuolellakin kristinoppia, olen myöskin katsellut lähetysaarnajia ja ajatellut, että mikä niiden tehtävä oikeastaan on, kun kansat, joita he koettavat kääntää, ovat monasti parempia ja ylevämpiä kuin kääntäjät.

„Tulin nyt vakuutetuksi siitä, että täällä on minulla oleva hyvä työala. Näen myöskin, että minun on lähestyttävä meripoikiamme sisarena, että minun on sulauduttava heihin. Merimiestalon omistaja kyllä on uskovainen ja ehkäpä hiukan ahdaskin, mikä seikka on hiukan

haittana. Tänäänkin hän keskeytti minut usean kerran. Mutta ei se mitään. Hän pyysi minua vastakin tulemaan ja minä lupasin käydä joka sunnuntai. Ensi sunnuntaina menen soittokoneeni kanssa.

. . . minulla olisi esitettävänä yksi pyyntö: ettekö voisi esittää ystäville – teosofeille, että joku heistä lahjottaisi muutamia teosofisia kirjoja kahdelle merimieskodille; tai ehkä olisi mahdollista kerätä kolehti tätä tarkotusta varten. Minä kyllä ostaisin, mutta palkkani täällä on hyvin pieni, se riittää juuri välttämättömään ja parhaalla tahdollanikaan en voi omilla varoillani hankkia kirjallisuutta. Vaikka kyllä, jos ei olisi mahdollisuutta saada sitä lahjaksi, niin voisin ostaa sillä ehdolla, että vähitellen maksan.

Minä kyllä tulen levittämään teosofian valoa, mikäli kykenen. Minulla on pääsy kumpaankin merimiestaloon, jotka kumpikin ovat aina täynnä poikia, mutta enhän esim. yhdessä tai parissa tunnissa (sekin kerta viikossa) voi paljoakaan sanoa, kun kirjat sitävastoin voivat puhua aina.

Lähetän N:ti Kamenskajalle myöskin tämänlaisen kirjeen, sillä täällä on myös venäläisiä merimiehiä . . .”

Noudattaen neiti Å:n lausumaa toivomusta olemme T. S:n nimessä lähettäneet hänelle parikymmentä kirjaa lahjaksi merimieskoteja varten.

*

Kuten mainitsin viime Tietäjässä, ovat muutamit teosofiniset elokuun Tietäjässä olleiden kehotussanojen innostamina liittyneet ryhmiksi, jotka säännöllisesti kokoontuvat naisen asemaa ja tehtäviä pohtiakseen. Tärkeimpänä kohtana näissä kokouksissa on ehkä yhteinen mietiskely. Sitäpaitsi jokainen kotonaan määrättyinä päivän hetkenä mietiskelee sovittua meditationsaihetta. Ne jotka ovat minulle tästä kertoneet, ovat samalla vakuuttaneet, että kokoukset ovat olleet sekä mieltäkiinnittäviä että mieltäylentäviä ja että mietiskellessä ihmeellinen voima tuntuu „olevan takana”. Koska olisi suotavaa, että maaseudullakin naiset ottaisivat osaa tähän työhön tulevien aikojen valmistamiseksi, annetaan ilomielin täältäpäin kirjeellisiä opastuksia halukkaille. Nämä voivat kääntyä joko rouva Laina Helle’n puoleen (osote: Bulevardi 7, Helsinki) tahi rouva Ida Heliö'n puoleen (osote: Åggelby).

*

Teosofinen Kirjakauppa ja Kustannusliike on julkaissut Toivo Vitikan henkeväen kirjoituksen *Idän Tähti*, hinta 25 p. Sopii hyvin levitettäväksi niille, joille tahtoo antaa tietoa samannimisen järjestön tarkoitusperistä ja työstä.

Painossa on myös V. H. V:n kirja *Tuonpuoleiset vertaukset*. Tämä on toinen osa teoksesta *Kristinuskon alkuperäinen oppi elämästä ja kuolemasta*, jonka ensimmäinen osa ilmestyi joulukuksi 1911, saavuttaen paljon suosiota. Alkusanat heti selvittävät, miksi ei tämä osa ilmestynyt viime jouluna, kuten aikomus oli.

Teosofisella Kirjakaupalla on myytävänä Det Teosofiske Samfunds Norske Forlag'in kustannuksella ilmestynyt neiti Eva Blyttin kirja *Lotus Breve*, joka m. m. sisältää ytimen ja pääkohdat hänen viime talvena Helsingissä pitämistään luennoista. Nämä luennot herättivät suurta mielenkiintoa kuulijoissaan, ja ne, jotka norjaa ymmärtävät, rientäkööt nyt ostamaan neiti Blyttin kirjan, jonka hinta on Smk. 3:–. Kirja on omistettu nuorille, jotka „tulevat olemaan Herra Kristuksen aikalaisia Hänen pian ilmestyessään maan päälle”, ja kirjoitettu kirjeiden muotoon. Kirjahan puhuukin tulevista ajoista.

Kustannusliike Tarmo on julkaissut uuden kirjan Asa Jalakselta: *Uusi testamentti*. Tämä on n:o 6 sarjassa *Keinottelu maailman herrana*. Räikeällä tavalla tekijä siinä „paljastaa” raamatun „valheita” ja „hullunkurisia oppeja”. Emme epäile hänen vilpittöntyä tarkotustaan; kirjassa on kohtia, jotka ovat mietiskelyn arvoisia ja toisia, joissa hän myötätuntoisella tavalla puhuu „pakanallisista” uskonnoista (esim. siv. 43-44, 61-62, 127-128). Mutta kuitenkin kirja ei meitä tyydytä. Se vain „repiä alas”. Ja me tiedämme, että raamatun voidaan lukea aivan toisella tavalla, tekemättä mitään väkivaltaa sen sisällölle. Kuinka toista on esim. syventyä V. H. V:n kirjoihin, jotka säilyttäen kriittillisen puolueettomuuden paljastavat raamatun ihanuuksia sielumme silmälle.

*

Tuonenkylän temppeli on nyt saanut 1,200 markan pedaaliharmonin, joka toistaiseksi seisoo Tonttulan hallissa. Kone on valmistettu J. Hirvelän Urkuharmonitehtaassa Tampereella, ja arvokkaasta lahjasta kiitetään kaikkia, jotka lahjotukseen osaa ottivat.

*

Venäjän T. S:n ylisihteeri, neiti Anna Kamensky on julkaissut 83 sivua käsittävän broshyyrin *Madame Annie Besant et la campagne electorale*, jossa hän selväpiirteisellä ja lämminhenkisellä tavalla puolustaa Annie Besantia kaikkia viimevuotisia syytöksiä vastaan ja näyttää niiden perusteettomuuden. Kirjan voi tilata Teosofisen Kirjakaupan kautta ja on sen hinta Smk. 1:50 postivapaasti.

*

Pian loppuu vuosi 1913. Pyydän, että Tietäjän lukijat muistaisivat tänä vuonna ajoissa uudistaa tilauksensa vuodelle 1914, ettei tapahtuisi keskeytystä lähetyksessä ja etteivät jäisi ilman jotakuta numerota, kuten tämän vuoden alussa kävi monien tilaajien, kun emme tietäneet painattaa tarpeellista määrää.

Joulukuu, s. 468-473

Viisaus puhuu:

Totuus on yksi ja ehdoton. Se on ainoa, iankaikkinen todellisuus, se on kaikkia käsittävä täydellisyys, Se On. Ja kukaan ei sitä käsitä, kukaan ei sitä tunne; se on Jumala.

Mutta totuus ilmestyy ihmiselle kahdenlaisena:

Rakkautena, s. o. Jumalana ihmisen sydämessä, ja

Totuutena, s. o. Jumalana ihmisen ymmärryksessä.

Rakkaus on elämää, itsensäkieltämistä, uhrausta. Se alkaa pienestä. Se kohdistuu ensin muutamaan henkilöön, yhteen paikkaan, tieteen- tai taiteenhaaraan j. n. e. Sitten se laajenee. Sen esineenä on kansa, isänmaa, sivistys j. n. e. Lopuksi se käsittää kaikkia ihmisiä, kaikkia eläviä olentoja, kaiken mikä luotu on. Se luopuu omasta itsestään syleillääkseen koko maailman. Kipinästä on syttynyt tuli. Rakkaus on autuus.

Totuus on tietoa, oikeaa ja selvää tietoa siitä mikä on olemassa sekä sen tarkotuksesta ja käyttämisestä. Sekin kasvaa vähästä alusta. Ensin se täyttää ruumiin tarpeet, hankkii elatuksen, vaatteet, rakentaa kodin. Sitten se muodostaa valtion, viljelee sivistystä, perustaa uskontoja. Lopuksi se tunkee läpi luomakunnan, tutkii näkymättömän, urkkii hengen salaisuudet. Se luopuu itsestään, nähdäkseen koko maailman. Totuus on valtaa.

Totuus ja rakkaus ovat yhdistetyt kuin mies ja vaimo. Älköön ihminen erottako, mikä iankaikkisuudessa on yhtä. Yhdessä kasvako. Kuitenkin: autuas se, jonka rakkaus on suuri, vaikka hänen tietonsa ovat vähät, sillä ne tulevat lisääntymään. Mutta voi sitä onnetonta, jonka tiedot ovat laajat, vaikka hänen rakkautensa on pieni, sillä se vähäkin hänestä katoaa ja hänen loppunsa on kuolema.

Tämä on aikakausien historia, kansojen kuten yksilöiden...

*

Legenda kertoo:

Kauan, kauan sitten, historian edellisinä aikoina, jolloin ihmiskunta ei ollut kansoihin lohkaistu, vaan kaikki ihmiset elivät veljinä, oli uskontokin yksi ja sama kaikilla, ja sitä kutsuttiin „Viisauden uskonnoksi.” Tämä oli korkeampi kaikkea mitä me uskonnoksi nimitämme, sillä se ei ollut uskoa minkään erityisen opin totuuksiin, vaan itse Totuuden varmaa ja tarkkaa näkemistä, siis *tietoa*. Mutta tieto on valtaa, sentähden ihminen hallitsi ympärillään olevaa luontoa ja sen voimia ja oli „luonnon herra” eikä kärsimyksiä tuntenut.

Kuitenkaan hän ei ollut onnellinen. Onni, autuus syvemmissä merkityksessä on ainoastaan Rakkaudessa, eikä ihminen osannut rakastaa. Sillä rakkaus syntyy surusta, ja ihmiselle surut ja kärsimykset olivat tuntemattomia.

Mutta jumalain tarkoitus ihmisten suhteen oli, että olisivat autuaat täydellisessä rakkaudessa ja täydellisessä totuuden tiedossa. Sentähden Kärsimys lähetettiin maailmaan.

Useimmat ihmiset rupesivat silloin vaikeroimaan ja valittamaan, syyttivät toisiansa ja syyttivät jumalia. He eivät tahtoneet kärsiä eivätkä nähneet Iankaikkisen Lain hyvää tarkotusta. Eripuraisuus, riita, viha pääsi vallalle heidän sydämissään. Paha heräsi. Samalla viisauden-uskonnon valo katoamistaan katosi heidän ymmärryksestään ja heidän valtansa luonnon yli väheni vähenemistään.

Muutammat olivat, jotka nöyrytyivät, iloisina kärsivät ja järkähtämättä pysyivät Totuudelle uskollisina – ja katso, jumalien tarkoitus oli heissä pian saavutettu. He olivat täydellisiä ihmisiä ja heidän valtansa luonnon yli yhä kasvoi samalla kun se vain pieneni muissa. Tämä herätti kateutta ja vihaa „mustissa” luopioissa ja käyttäen kaikkia jällellä olevia voimiaan he nostivat suuren sodan „valkoisia” vastaan. Sota päättyi valkoisten voittoon, sillä

vedenpaisumus tuli heidän avukseen ja hautasi meren syvyyteen isot laumat mustia ja isot alat niiden mantereita. Mutta valkoiset pelastuivat korkeaan vuorimaahan aarteinensa, tietoinensa, taitoinensa. Sinne he kätkivät kaikki maanalaisiin kammioihin ja luoliin. He tiesivät, että Kohtalon päivä koittaisi langenneelle ihmissuvulle, että sen omin voimin täytyisi nousta jälleen siihen valoon, jonka se oli hyljännyt, siihen autuuteen, jota se ei ollut ymmärtänyt.

Sentähden heidän tehtäväkseen tuli vartioida vanhaa viisautta ja laajaperäisiä, vaarallisia tietoja joutumasta luvattomien käsiin, – toiselta puolen aina valmiina avaamaan viisauden portteja niille, jotka rehellisissä hankkeissa kolkuttavat. Ja heidän salainen veljeskuntansa on lisääntynyt ja lisääntyy aikojen kuluessa, sillä aina on joku, joka kääntyy pois pettymysten tieltä ja palajaa takaisin totuuden luo.

Mitä näytelmää nuo veljet hiljaisuudessa katselevat! Sivistykset kukoistavat ja joutuvat rappiolle, yksilöt taistelevat ja kuolevat, kansakunnat esiintyvät ja poistuvat, valon kamppailu raivoaa maailmassa. Intohimot ja paheet ovat voimallisina liikkeellä; hyvän heikko ääni tuskin kuuluu. Mutta taistelussa epätasaisuudet hiotaan pois ja itsekkyyys joutuu tappiolle kerran toisensa perästä. Siten tietä raivataan rakkaudelle ja totuudelle ja ihmiskunta astuu vähitellen valoa kohti.

Siinä työssä salainen veljeskunta on sen uskollinen auttaja. Tunteettomina, näkymättöminä veljet valvovat orpolapsensa – ihmiskunnan – edistymistä ja auttavat sitä mikäli voivat. Silloin tällöin he paljastavat maailmalle tiedoistaan niin paljon kuin se saattaa vastaanottaa lähettämällä keskuudestaan jonkun, joka julistaa maailmalle totuutta. Maailma tosin ei ymmärrä näitä lähettäjiä eivätkä ne saata antaa koko viisautta muille kuin valituille oppilailleen, mutta veljet eivät väsy. Heissä asuu rakkaus ja koko heidän pyrintönsä on herättää sitä maailmassakin, sentähden he eivät väsy muistuttamasta ihmisiä rakkauden ja totuuden iankaikkisesta elämälaista.

*

Legenda jatkaa:

Pari tuhatta vuotta sitten eli mies nimeltä Jeesus Natsarealainen.

Koko hänen elämänsä oli kauneutta, hyvyyttä, totuutta; hän sanoikin: „minä olen tie, totuus ja elämä.” Ja hän lisäsi: „joka minua seuraa, ei hän pimeydessä vaella, mutta saa elämän valkeuden.”

Siitä saakka kun hän astui ulos maailmaan, hän saarnasi „taivasten valtakunnasta” ja sen sisälle tulemisesta. „Tehkää parannus” ja „olkaa täydelliset.” Sillä „jos ette synny uudestaan, niin ette tule taivasten valtakuntaan.” Mutta „jos te pysytte minun puheessani, niin teidän pitää totuus ymmärtämän.” Ja ne, jotka häntä seurasivat ja kielsivät itsensä, hän otti opetuslapsikseen ja heille hän ilmotti „taivasten valtakunnan salaisuudet.”

Mutta ihmiset ylipäänsä elävät elämänsä kysymättä „miksi?” He vihaavat kuulla totuutta, sillä se todistaa heistä, että heidän työnsä ovat pahat. Sentähden eivät uskoneet Jeesukseen – eikä Totuus heitä vapauttanut.

*

Kuiskaus kuuluu:

Monesta kymmenestä tämä vuosisata on suotuisin, sillä ajat ovat kypsyneet syvemmälle tiedolle. Maailma ei enää ole uuden uskonnon tarpeessa, se ei enää tyytyisi uuteen totuuden muotoon, joka sitä kiihottaisi jaloon pyrintöön. Hyvä ja paha ovat korkealle yltyneet. Toiselta puolen ihmiset sydämissään tuntevat, että rakkaus ja veljeys vapauttaisi heidät kärsimyksistä ja synnin orjuudesta, toiselta puolen antavat intohimoilleen vapaat ohjat, rypevät kaikkinaisissa paheissa ja nauttivat valheen ylivallasta. Niinpä maailma todella tarvitsee *totuutta* – edes pikkuisen totuutta.

Ja maailma on sitä saanut. Veljet ovat käsittäneet tarpeen ja koettaneet sitä tyydyttää. He ovat nostaneet huntua hiukan, he ovat antaneet avaimen. Salaisuuksista, jotka ennen ilmoitettiin ainoastaan oppilaille – niille, jotka peruuttamattomasti olivat vihkineet elämänsä rakkaudelle ja totuudelle, – asioista semmoisista jokainen joka haluaa nyt voi saada tietoa. Nämä totuudet ovat lähetetyt maailmaan sotajoukkona, jonka tulee vaeltaa läpi kaikkien maiden ja valtioiden kuolettaen kaiken kiihkon ja julmuuden, karkottaen kaiken valheen ja eripuraisuuden. Korkealle se kohottaa lippunsa ja loistavin kirjaimin on siihen kirjoitettu: *Theo-Sophia* – jumalallinen viisaus. „Viisauden-uskonnon” nimi, joka kauan on ollut

unohduksissa, kajahtaa jälleen hämmästyneelle ihmiskunnalle. Teosofia on sen kuolleista herättänyt, teosofia astuu esiin ja huutaa: „ihminen, kaipaatko lohdutusta, ikävöitkö rakkautta, tahdotko totuutta? Etsi, etsi, äläkä epäile, älä pelkää, sinä löydät! Minä olen tullut sinua auttamaan. Kuuntele minun puhdasta ääntäni uskontojen ja järjestelmien sekavassa huudossa. Minä olen kynttilä, joka valaisen niiden pimeydet, minä olen avain, joka aukaisen portit niiden salaisuuksiin. Turvaudu minuun ja tutki oman uskontosi syvyyksiä, ja sinä tulet hämmästyämään. Mikä siinä valheellista oli se katoaa kuin sumu päivän noustessa, ja sen totuudet loistavat sinulle aavistamattomassa kirkkaudessa. Sinä löydät sen pohjan, jonka päälle kaikki uskonnot ja filosofiat ja tieteet ovat rakennetut, sen rungon, josta kaikki ovat oksina kasvaneet – niin, sinussa herää muisto vanhasta viisauden-uskonnosta, joka oli varma ja tarkka Totuuden tie ja lahjotti vallan luonnonvoimien yli. Ja menneisyyden muisto ja tulevaisuuden toivo innostuttavat sinua kulkemaan sitä kaitaa tietä, jota kaikki Veljet ennen sinua ovat astuneet. Sinä ikävöit takaisin siihen valoon, joka ennen oli omasi, ja sinä käsität, että tämä saattaa tapahtua ainoastaan rakkauden ja itsekieltämyksen nöyrällä tiellä.

*

Eräs arvoisa kirjeenvaihtaja H. K. kirjottaa Pohjolasta: „Mikä riemu valtasi sieluni, kun luin tuon kirjan ‘Suomen kansallishaltia’. Olen usein viime aikoina kysynyt itseltäni: mikä johtaa eri kansakuntain elämää? Joku korkealle kehittynyt olento se vissiin on. Koska juurirodulla on oma opettajansa, johtajansa, manunsa, niin täytyy olla eri kansakunnilla oma johtajansa, oma haltiansa, sydämensä.

„Kun luin tämän kirjan, niin sivu sivulta mielenkiintoni kasvoi . . . Oi, laskin kirjan alas polvelleni ja kyyneleet syntyivät siitä riemusta, jota tunsin, kun nyt sain lukea sitä, johon sieluni on kaivannut vastausta. Suurenmoinen kiitollisuuden tunne valtasi mieleni teihin, jonka kautta meidän kansallishaltiamme tulee tunnetuksi, teihin, joka olette lähimpänä kansamme sydäntä. Te ikäänkuin kädestä talutatte meidän kansamme suurelle älyn ulapalle, josta näytätte meille ihmeellisyyksiä, joita sielumme kummeksien katselee. Kun sain luetuksi kirjan, päätin heti kehottaa kaikkein meidän teosofein lukemaan sen . . .”

*

Korkeampi oikeus, johon kuten muistamme Mrs. Besant oli vedonnut, ei muuttanut tuomarin päätöstä Naranyah-asiassa, kertovat meille sanomalehdet. Päätös vahvistettiin ja määrättiin, että Mrs. Besantin kuuden viikon sisässä tulisi toimittaa pojat isälle.

Saa nähdä, kuinka nyt käynee. Mrs. Besant ei tietenkään peräydy askeltakaan siitä, mikä hänen mielestään on oikein. Ja me tiedämme, että hänen mielestään olisi väärin, että Alcyone ja Mizar jätettäisiin isän huostaan, joka tuomarin oman päätöksen mukaan on valheellinen ja heikko luonteeltaan. Tiedämme myös, että pojat itse eivät tahdo palata takaisin Intiaan. Heillä on ystäviä ympäri maapalloa, jotka ovat kiitollisia saadessaan tarjota heille suojaa ja kotia ja tilaisuutta opintojen jatkamiseksi. Varmaan oikeuden päätöstä ei tulla noudattamaan. Saa sentähden nähdä, tuleeko Mrs. Besant tavalla tai toisella vainonalaiseksi. Vielä on olemassa korkein oikeus, n. k. Privy Council, johon hän saattaa vedota. Kuinka tahansa käynee, Teosofisen Seuran jalo presidentti on epäilemättä valmis kärsimään mitä tahansa sen nuorukaisen puolesta, jonka Mestari on uskonut hänen holhokikseen ja jonka tulevaisuudesta hän toivoo niin suurta.

*

Venäjän T. S:n ylisihteri, neiti Anna Kamensky vieraili Helsingissä erään sihteerinsä neiti Pavlinovin seurassa marraskuun 15 ja 16 p:nä. Lauantai-iltana oli sängen tunnelmikas perheiltama Boulevardilla ja sunnuntaina nti K. luennoitsi Uusmaalaisen Osakunnan talolla saksaksi „Kauneuden tehtävästä”, jossa tilaisuudessa sitäpaitsi rouva Olga Salo lausui Schillerin runon „Das Bild von Sais” ja Oskar Merikanto esitti pianokappaleen. Iloista oli taas tavata sydämellisiä venäläisiä teosofeja, ja marraskuun 27 ja 28 p:nä vieraili puolestaan joukko suomalaisia teosofeja venäläisten luona Pietarissa.

*

Teosofinen Kustannusliike on julkaissut seuraavat uudet kirjat:

Kristus ja Buddha, kirjottanut C. Jinarajadasa, suom. H. V. Hinta Smk. 1:—, sid. 2:—. Tämä on kokoelma kertomuksia, todella viehättävän runollisia

pikkukuvauksia todellisuudesta, joita ken tahansa suurimmalla mielihyvällä voi lukea.

Tuonpuoleiset vertaukset, kirjottanut V. H. V. Hinta Smk. 3:–, sid. 3:75. Tämä kirja on jatkoa kirjaan „Kristinopin ydin” ja toinen osa sarjasta „Kristinopin alkuperäinen oppi elämästä ja kuolemasta”, mutta sopii myös sinään luettavaksi. Aavistamattomia kauneuksia ja syvyyksiä paljastuu siinä eteemme evankeliumein vertauksista.

Valon Herra, kirjottanut *Iki-Tursas*. Hinta Smk. 2:–, sid. 3:–. „Oppimaton” kansan mies on tähän koonnut muutamia runoelmiaan ja ajatelmiaan, ja varmaan jokainen lukija hämmästynee niiden syvällistä teosofista sisältöä ja mielellään antaa anteeksi runojen puutteellisen ulkoasun.

Piakkoin valmistuvat painosta: *Lummesarja I. Satuja*, engl. kiel. suom. Kyllikki Ignatius, kuvittanut Hilikka Finne. Hinta sidottuna Smk. 2:75. – *Hänen nimessään*, kirjottanut C. Jinarajadasa, suom. H. V. Hinta Smk 1:–, sid. 2:–. – *Idän Tähti*, joululehti, toimittanut V. H. V. Kuvitettu. Hinta 50 p.